

Uygulamadan Örneklerle Konkordato Kayyımı*

Concordat Trustee referenced with Examples from Legal Practice

Mustafa Okan YAĞCI**

ÖZ

Hakim, tasdik edilen konkordatonun yerine getirilmesini sağlamak amacıyla bir görevli tayin edebilir. Bu hususa ilişkin bir düzenleme 2003 yılından beri İcra ve İflas Kanunu'nda yer almaktadır. Ancak, iflasın ertelenmesi müessesesinin, 2018 yılında yürürlükten kaldırılana kadar, uygulamada konkordatonun önüne geçmesi sebebiyle konkordato kayyımı konusundaki özelliklerin izlenmesi ancak mümkün olabilmektedir. Bu çalışmada, İcra ve İflas Kanunu m. 306/2 uyarınca atanan konkordato kayyımına ilişkin meseleler ilmi içtihatlar ve uygulama örnekleri kapsamında ele alınmıştır. Uygulama örnekleri değerlendirilirken Basın İlan Kurumu'nun resmi ilan portalında 15 Mart 2021 tarihine kadar yayımlanan bütün (toplam 338 adet) konkordatonun tasdiki ilanları incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Konkordato, konkordatonun tasdiki, konkordatonun tasdiki ilanı, konkordatonun icrası, konkordato kayyımı.

ABSTRACT

The judge may appoint a person for the purpose of ensuring enforcement of concordat approved by the court. A provision regarding this matter has existed in the Civil Execution and Bankruptcy Code since 2003. However, due to the reason that the legal institution of postponement of bankruptcy prevailed concordat in legal practice until its abolishment in 2018, it is just possible to follow-up specific legal matters in respect of the concordat trustee. In this study, the issues regarding the concordat trustee appointed according to article 306/2 of the Civil Execution and Bankruptcy Code are discussed within the scope of scholarly opinions and examples from legal practice. While assessing the examples, all public announcements regarding approval of concordat (totally 338 in number) published in the official portal of the Turkish Press and Announcement Authority until the date of 15 March 2021 were scrutinized.

Keywords: Concordat, approval of concordat, public announcement of approval of concordat, enforcement of concordat, concordat trustee.

* Makale gönderim tarihi: 10.04.2021 Makale kabul tarihi: 04.05.2021 Mustafa Okan YAĞCI, "Uygulamadan Örneklerle Konkordato Kayyımı", *İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 8, Sayı 1, 2021, s. 329-355; <https://doi.org/10.46547/imuhfd.2021.08.1.10>

** Dr. Öğr. Üyesi, Pîrî Reis Üniversitesi Hukuk Fakültesi Medeni Usul ve İcra-İflas Hukuku Anabilim Dalı, moyagci@pirireis.edu.tr, <http://orcid.org/0000-0001-5859-3775>

Giriş

Konkordatonun tasdiki kararı ile birlikte konkordato komiserinin görevi sona erer. Tasdik edilen konkordatonun yerine getirilmesi için ise hakim, gerekli gözetim, yönetim ve tasfiye tedbirlerini almakla görevli bir kayyım tayin edebilir. Bu takdirde kayyım, borçlunun işletmesinin durumu ve konkordato projesi uyarınca borçlarını ödeme kabiliyetini muhafaza edip etmediği konusunda tasdik kararını veren mahkemeye iki ayda bir rapor verir (7101 sayılı Kanun¹ ile yeniden düzenlenen İİK² m. 306/2).

Belirtmek gerekir ki bu hükmün oldukça benzeri 2003 yılından beri İİK'da mevcut idi (4949 sayılı Kanun³ m. 82 ile yeniden düzenlenen İİK m. 303/3). Ancak, iflasın ertelenmesi müessesesinin, 2018 yılında yürürlükten kaldırılana kadar, uygulamada konkordatonun önüne geçtiği dikkate alındığında, tasdik edilen konkordatoda kayyım tayini ve sonrası hakkındaki özelliklerin izlenmesi ve incelenmesi ancak mümkün olabilmektedir.

Bu çalışmada, İİK m. 306/2 uyarınca tasdik edilen adi konkordatonun icrasında kayyım konusu ilmi içtihatlar ve uygulama örnekleri kapsamında ele alınmıştır. Uygulama örneklerinin tespitinde Basın İlan Kurumu'nun resmi ilan portalında (www.ilan.gov.tr) 15.03.2021 tarihine kadar yayımlanan ve erişime açık bütün konkordatonun tasdiki ilanlarının incelenmesi yöntemi benimsenmiştir. Bu kapsamda toplam 338 ilan metnine ulaşılmış olup, açıklanan konu kapsamında tekrar niteliği taşıyan bir kısım ilk derece mahkeme dosyasına / ilanına atıf yapılmasından tasarruf edilmiştir.

Öte yandan belirtmek gerekir ki, her ne kadar ilgili portal sayfasında yer alan arama motorunda “aktif ilanlar”, “arşiv ilanlar” ve “tüm ilanlar” şeklindeki arama ölçütleri yayımlanan tüm ilanlara erişilebileceği düşüncesi yaratıyorsa da portalda yayımlanan ilan metinleri çok uzun süre erişime açık tutulmamaktadır. Başka bir anlatımla, bu makalede atıf yapılan bazı ilk derece mahkemesi karar ilanlarına artık portal üzerinden erişim sağlamak mümkün olmayabilir.⁴ Bu sebeple ilk derece mahkemesi karar ilan metinlerine yönelik atıf yapılırken, geçerliliği her an sona erebilecek portal ilan numaraları yerine, ilk derece mahkemesinin adı ve dosya esas numarası belirtilerek başka platformlar üzerinden de ilan metinlerine ulaşılmasına imkan sağlanmak istenmiştir.

1 7101 sayılı İcra ve İflas Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun, RG 15.03.2018/30361.

2 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu, RG 19.06.1932/2128.

3 4949 sayılı İcra ve İflas Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, RG 30.07.2003/25184.

4 Makale çalışmaları sırasında erişilen bir ilana daha sonra erişim sağlanamaması ihtimaline karşı ilan metinlerinin ilgili kısımlarının elektronik ortamda araştırma yapmaya imkan verecek biçimde tarafınca arşivlendiği ayrıca ifade edilmelidir.

I. Kayyım Kavramı

Türk Dil Kurumu sözlüğünde “kayyım” kelimesinin bulunmadığı ve sözcüğün “kayyum” şeklinde kaydedildiği görülmektedir⁵. Türk Hukuk Lûgati’nda ise “kayyım” kelimesine yer verilerek, bu kavramın teknik anlamları açıklanmaktadır⁶. Bu konuda başka sözlüklere müracaat edildiğinde ise “kayyım / kayyum” sözcüğünün, Arapça “durdu, ayağa kalktı” (*ḳāma*) fiilinin fi’âl vezninde masdarı olan⁷ “kıyâm (*ḳiyām*)” kelimesinden türediği⁸; eski Türkçe’de “kayyim” veya “kayyum” şeklinde kullanımlarının bulunduğu¹⁰ ve hukuk terminolojisi bakımından “kayyım” ve “kayyum” kelimelerinin aynı anlamı ifade eden ve birbirleri yerine kullanılabilen terimler olarak kabul gördüğü¹¹,¹² sonuçlarına varılabilir.

- 5 Türk Dil Kurumu sözlüğünde Arapça “*ḳayyim*” sözcüğünün karşılığı olarak “kayyum” kelimesine yer verilmektedir. Sözlükte bu kelimenin anlamının “1. *esk.* [*eskimiş*] Cami hademesi. 2. *huk.* [*hukuk*] Belli bir malın yönetilmesi veya belli bir işin yapılması için görevlendirilen kimse” olduğu belirtilmektedir. Bkz. Şükrü Haluk Akalın [ve başkaları], Türkçe Sözlük, 11. Baskı, Türk Dil Kurumu, Ankara, 2011, s. 1370; <sozluk.gov.tr> adresinde yer alan Güncel Türkçe Sözlük’te ‘kayyim’ maddesi araması, Erişim Tarihi 06.02.2021.
- 6 Bkz. Türk Hukuk Kurumu, Türk Hukuk Lûgati, Maarif Matbaası, Ankara, 1944, s. 194: “KAYYIM [alm. [almanca] Pfleger (Al. [Almanya]); Beistand (İs. [İsviçre]), Kurator (İs.). - fr. [Fransızca] curateur. - ing. [İngilizce] trustee, administrator, guardian, curator. - lât. [Lâtince] curator. / 1 - Kanunla muayyen hallerde bir mal idare etmek veya bir işi görmek üzere tayin olunan kimsedir ki; kanunî veya ihtiyarî olur (MK. [Medenî kanun] 353, 376 vd. 401-403, 421, 422). / 2 - (kayyim) (Es. H. [Eski Hukuk]) a) Vakfın mütevellisi demektir. Cemi “kuvvam”dır. Vakıf malın hıfza, cemi, tefriki kendisine bırakılan kimse mânasını da ifade eder. Bu takdirde mütevellinin maiyetinde bir memur demek olur. b) Mefkudun (gaibin) mallarını muhafaza, nâsın zimmeterinde bulunan hukukunu kabz ve mefkudun mallarında usulü dairesinde bazı tasarruf için yargıç tarafından tayin edilen kimsedir.”
- 7 <nisanyansozluk.com> Erişim Tarihi 06.02.2021.
- 8 Pars Tuğlacı, Okyanus Ansiklopedik Sözlük, Cilt 5, 6. Baskı, Cem Yayınevi, İstanbul, 1982, s. 1469; Mustafa Nihat Özön, Büyük Osmanlıca - Türkçe Sözlük, 8. Basım, İnkılap, İstanbul, 1997, s. 427.
- 9 Belirtelim ki, aynı kelimedenden türetilen “kayyüm” sözcüğü farklı bir anlam taşımaktadır. Bkz. Şemseddin Sami, Kâmus-ı Türkî [Hazırlayanlar: Raşit Gündoğan, Niyazi Adıgüzel ve Ebul Faruk Önal], 2. Baskı, İdeal, İstanbul, 2014, s. 876: “*kayyim* yerine ‘*kayyüm*’ *telaffuz-ı âmiyânesi galat-ı fâhiştir*”.
- 10 Karş. Özön, s. 427; Ferit Develioğlu, Osmanlıca - Türkçe Ansiklopedik Lûgat [Yayına Hazırlayan: Aydın Sami Güneçal], 25. Baskı, Aydın Kitapevi, Ankara, 2008, s. 498.
- 11 Ejder Yılmaz, Hukuk Sözlüğü, 9. Baskı, Yetkin, Ankara, 2005, s. 664 (Sözlük).
- 12 Mesela, bir vesayet organı olarak 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu’nda (m. 396 vd.) “kayyım” terimi kullanılıyorken, aynı müesseseyi ifade etmek üzere 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşları ile Engelli ve Muhtaç Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Yönetmelik’te (m. 9/3 ve 14/1) “kayyum” ifadesine yer verilmektedir. Ayrıca belirtmek gerekir ki, yüriürlükteki kanun hükümlerinde “kayyum” şeklinde bir kullanıma tesadüf edilmezken, özellikle genel düzenleyici işlemlerde “kayyum” ifadesine sıklıkla rastlamak mümkündür. Örnek olarak bkz. Türkiye Cumhuriyeti Kimlik Kartı Yönetmeliği m. 8/5 (RG 03.12.2019/30967), Başarıli Sporculara Aylık Bağlanması ve Devlet Sporcusu Unvanı Verilmesi Hakkında Yönetmelik m. 9 (RG 28.05.2009/27241), Esnaf ve Küçük Sanat Sahipleri ile İş Sahipleri Arasında Hasıl Olan Anlaşmazlıkların Halline Dair İhtiyari Tahkim Yönetmeliği m. 7/1/3 (RG 13.01.1966/12201), Pasaport Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmelik m. 16/1/e (RG 14.08.2014/29088).

Günümüzde kayyım kavramının hukukta bir çerçeve kavram olarak kullanıldığını söylemek mümkündür. Bu hususu *Gümüş* şu şekilde açıklamaktadır:

“Kişilerin “sınırlı-özel durumlardaki” yardım ihtiyacını sağlamaya yönelik vesayeti önlem olarak “kayyımlik”, birbirinden çok farklı engel durumların bir sonucu ve çok farklı temsil ve koruma ihtiyaçlarını karşılayan bir müessese olarak, gerçekte parçalanmış görünümlü, “çok şekilli” bir kurumdur (*institution multiform*). (...) Bu tespitin ortaya koyduğu temel sonuç ise bir global kavram olarak “kayyımlik kavramının” sonuçları itibariyle her bir kayyımlik sebebi bazında ayrı bir yorumlamayı gerekli kılan bir “çerçeve kavram”dan başka bir şey olmadığıdır.”¹³

Yukarıda yer verilen tespitin isabetli olduğu düşüncesindeyim. Gerçekten de kayyımlik konusunda temel kanunlarda yer alan bazı düzenlemeler, mesela, TMK’da¹⁴ vesayet hukukuna ilişkin TMK m. 396, 403, 426-428, 430, 431, 458-460, 467/2, 468/1, 477/1-2, 486, 492/1-2¹⁵, çocuk (soybağı) hukukuna ilişkin TMK m. 291/2, 301/3, 329/2, 345, 361/1 ve 3, 362¹⁶, miras hukukuna ilişkin TMK m. 648¹⁷ ve eşya hukukuna ilişkin TMK m. 691/3, 810, 880¹⁸; TTK’da¹⁹ şirketler hukukuna ilişkin TTK m. 235/1, 412, 441/3 (ve ayrıca TMK m. 426-427)²⁰ ve HMK’da taraf ehliyetinin ölümlle sona ermesine ilişkin HMK m. 55²¹ hükümleri incelendiğinde, bu hukuki müessesenin bir çerçeve, hatta deyim yerindeyse bir torba kavram olarak kullanıldığı, kayyım / kayyımlik nitelendirilmesi altındaki vazifelerin oldukça çeşitli görünümünün bulunduğu ve düzenlemeye tabi tutulan konudaki ihtiyaca cevap vermek üzere farklı özellikler taşıyan (ve bazı hallerde aynı terim ile ifade edilse de diğer kayyım / kayyımlik müesseselerinden neredeyse tamamen bağımsız) türlerinin ihdas edildiğini söylemek yanlış olmayacaktır.²²

13 Mustafa Alper Gümüş, *Türk Medeni Hukukunda Kayyımlik*, Vedat, İstanbul, 2006, s. 2-3.

14 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu, RG 08.12.2001/24607.

15 Bilgi için bkz. Gümüş, s. 13 vd., 289 vd.

16 Gümüş, s. 143 vd.

17 Gümüş, s. 225 vd.

18 Gümüş, s. 259 vd.

19 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu, RG 14.02.2011/27846.

20 Bu hükümlere ilişkin bilgi için bkz. Reha Poroy, Ünal Tekinalp, Ersin Çamoğlu, *Ortaklıklar Hukuku I*, 14. Bası, Vedat, İstanbul, 2019, s. 243-244, 393, 402, 406-407, 417, 441-442, 452, 457, 498-499, 541-543, 555, 560, 609-610, 644; Reha Poroy, Ünal Tekinalp, Ersin Çamoğlu, *Ortaklıklar Hukuku II*, 13. Bası, Vedat, İstanbul, 2017, s. 439, 471-472, 491, 557, 574.

21 Bu hükme ilişkin bilgi için bkz. Ali Cem Budak, Varol Karaaslan, *Medeni Usul Hukuku*, 4. Baskı, Adalet, Ankara, 2020, s. 99 vd.; Hakan Pekcanitez, Hülya Taş-Korkmaz, “§ 6 - Taraflar”, Ed. Hakan Pekcanitez, Muhammet Özekes, Mine Akkan, Hülya Taş-Korkmaz, *Medeni Usul Hukuku*, Cilt I, 15. Bası, XII Levha, İstanbul, 2017, s. 577 vd.

22 Gümüş, s. 3.

İİK m. 306/2'de yer alan konkordato kayımlığına ilişkin düzenlemenin de çerçeve kayyım / kayımlık kavramı içinde yer aldığı belirtilmek gerekir. Ancak, her ne kadar bu hukuki müesseseyi de ifade etmek için kayyım terimi tercih edilmiş olsa da -aşağıda izah edilen hususlar da dikkate alındığında- konkordato kayyımının diğer kanunlarda düzenlenen kayyım kavramlarından bağımsız olarak ve kendi türüne özgü bir biçimde değerlendirilmesi gerektiği ortaya çıkmaktadır. Mesela, konkordato kayyımı TMK m. 426 vd. anlamında bir vesayet önlemi niteliğinde değildir. Bu sebeple, vesayet hukukunun kayyımına ve (TMK m. 403/3 ve m. 431/1 atfı ile) vasiye ilişkin hükümlerinin (en genel şekli ile, vesayet düzenine ilişkin TMK m. 396 vd., vesayet yürütülmesine ilişkin TMK m. 438 vd. ve vesayet sona ermesine ilişkin TMK m. 470 vd.) konkordato kayyımı için uygulanması söz konusu değildir.²³ Bu sebeptir ki, konkordato kayyımı konusu, aşağıda, İİK ve sınırlı olarak ilişki kurulabilen diğer bazı mevzuat hükümleri kapsamında incelemeye tabi tutulmaktadır.

II. Konkordato Kayyımı Hakkındaki İİK Hükümleri

4949 sayılı Kanun ile yapılan düzenlemeden önce tasdik edilen konkordatonun icrasının denetlenmesi konusunda İİK'da özel bir hüküm bulunmamakta idi.

Bu konu ile ilişkili olarak ilmi içtihatlar da;

- konkordatonun yerine getirilmesinin borçluya ait bir görev olarak kabul edildiği;²⁴

- konkordatonun tasdiki ile komiserin tüm fonksiyonlarının sona ereceği, borçlunun da bütün mameleki üzerinde tam tasarruf yetkisini yeniden kazanaacağı, bununla beraber bu çözüm tarzını tatmin edici bulmayan ve böylece “*de lege ferenda*” komisere konkordatonun icrasına nezaret etmek gibi bir görevin tanınmasını öneren müelliflerin bulunduğu;²⁵

- bu konudaki eksikliğin konkordato projesinde icraya ilişkin özel hükümler getirmek sureti ile aşılmasının mümkün olduğu; ancak hakimin özel bir tamamlama veya düzeltme yetkisi bulunmadığı için uygulamada sorunların

23 İflasın ertelenmesinde görevli kayyım (İİK mülga m. 179/a ve m. 179/b) ile vesayet önlemi olarak kayımlığı karşılaştıran *Gümüş*, kayyımın vesayet hukukunun dışında borçlunun ve alacaklıların menfaatlerini aynı ölçüde gözeten resmi bir devlet organı olarak nitelendirildiğini ve bu sebeple vesayet hukukunun kayyım için uygulanabilir hükümlerinin mülga İİK m. 179/a'ya göre atanan kayyımın uygulanmayacağını belirtmektedir: bkz. *Gümüş*, s. 127. İflasın ertelenmesinde görevli kayyım ile TMK m. 427/1/4 uyarınca gerekli organlardan yoksun kalmış ve yönetimi başka yoldan sağlanamayan tüzel kişiliğe atanan kayyım arasındaki mukayese / değerlendirme için bkz. *Gümüş*, s. 127-129.

24 Baki Kuru, *İcra ve İflas Hukuku*, Cilt IV, 3. Baskı, Alfa, İstanbul, 1997, s. 3791 (İcra-İflas C. IV).

25 Saim Üstündağ, *İflas Hukuku*, 8. Bası, Yazarın Kendi Yayını, İstanbul, 2009, s. 257.

çıkabildiği, bu nedenle tasdik edilen konkordatodan sonra alacaklıların alacaklarını gerçekten ve gecikme olmaksızın alabilmelerinin her zaman garanti edilemediği²⁶ ve

- konkordatonun icrası için uygulamada konkordato komiserinin görevlendirildiğinin görüldüğü, komiserin ise bu görevi kabul etmeye mecbur olmadığı, görevin kabul edilmesi halinde komiserin bu görevi yerine getirmekle yükümlü olduğu ve kendisine bir ücret takdir edilmesi gerektiği, ancak bu halde komiserin resmi bir icra organı olarak kabul edilemeyeceği, alacaklıların vekili gibi hareket etmekte olduğu, faaliyetinin tamamen özel hukuk kuralları içinde değerlendirilmesi gerektiği ve komiserin konkordatonun icrası ile ilgili işlemleri aleyhine tetkik merciine şikayet yoluna gidilemeyeceği²⁷ ifade edilmiştir.

Öte yandan, komiserin bazen bizzat konkordatoyu tasdik eden makam tarafından borçlunun konkordato hükümleri gereği alacaklılara yapacağı ödemeyi kabule yetkili kılındığı, konkordatonun tasdiki ile komiserin görevi kanunen sona erdiği için bu tarzda bir yetkinin hukuki kıymetinin şüpheli olduğu, mahkeme kararı ile komisere böyle bir yetki tanınsa dahi komiserin konkordatoda yer alan ödeme şartlarını değiştirmeye ve borçluya yeni ödeme süreleri vermeye yetkili olmayacağı ayrıca vurgulanmıştır.²⁸

Nihayetinde konkordato hükümlerine ilişkin değişikliklerin önemli bir yer tuttuğu 4949 sayılı Kanun'un²⁹ 82. maddesi ile İİK m. 303³⁰ değiştirilmiştir. Yeniden kaleme alınan İİK m. 303'ün 3. fıkrası şu şekildedir:

“Konkordatonun tasdiki kararında alacaklıların hangi ölçüde alacaklarından vazgeçtiği, borçlunun borçlarını nasıl ödeyeceği ve gerekirse sağlanacak teminatlar belirtilir. Kararda komiser veya uzman bir kişi tasdik edilen konkordatonun yerine getirilmesini sağlamak için gerekli gözetim, yönetim ve tasfiye tedbirlerini almakla görevlendirilebilir. Bu takdirde görevlendirilen kişi, borçlunun işletmesinin durumu ve borçlarını konkordato projesi uyarınca ödeme

26 Sema Taşpınar, “Adi Konkordato Hakkında İcra ve İflas Kanunu’nda Yapılan Değişiklikler”, BATİDER, Cilt 22, Sayı 2, 2003, s. 86.

27 Kuru, İcra-İflas C. IV, s. 3686-3687.

28 Kuru, İcra-İflas C. IV, s. 3687; İlhan E. Postacıoğlu, Konkordato, 2. Baskı, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, İstanbul, 1965, s. 71.

29 4949 sayılı Kanun ile yapılan değişikliklere ilişkin bilgi için bkz. Hakan Pekcanitez, “4949 Sayılı Kanun’la, İcra Hukukunda Yapılan Değişikliklerin Değerlendirilmesi”, TBB Dergisi, Sayı 49, 2003, s. 137 vd.; Ejder Yılmaz, “Dünden Bugüne İcra ve İflas Kanunumuz”, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 11, Sayı 3-4, 2003, s. 14 vd. (Makale); Talih Uyar, “4949 Sayılı ve 17.07.2003 Tarihli ‘İcra ve İflas Kanunu’nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun’un Getirdiği Yenilikler”, TBB Dergisi, Sayı 49, 2003, s. 159 vd (Makale).

30 4949 sayılı Kanun ile değişikliğe uğramadan önceki İİK m. 303 şu şekildedir: “Tasdik edilen konkordato, bütün alacaklar için mecburidir. Rehinli alacaklıların rehin kıymetine tekabül eden miktardaki alacakları ile Devletin âmme hukukundan doğan alacakları müstesnadır”.

kabiliyetini muhafaza edip etmediği konusunda iki ayda bir tasdik kararını veren mahkemeye rapor tevdi eder; alacaklılar bu raporu inceleyebilirler”.

Yapılan bu yeni düzenleme ilmi içtihatlarda isabetli olarak değerlendirilmiştir. *Taşpınar*, bu değişikliğin geleneksel konkordato hukukuna yabancı olduğunu, konkordatonun tasdikiyle komiserin görevi sona erdiği için konkordatonun icrasının borçluya kaldığını³¹, bu hususa dair yargısal denetimin Amerikan yeniden yapılandırma hukukunun bir özelliği olduğunu³²; ancak önceki İİK düzenlemesinde konkordatonun icrası konusunda özel bir düzenlemenin olmadığını, bu eksikliğin ilgililerin icraya ilişkin özel hükümler getirmesi ile aşılabilmesi muhtemel görünmekle beraber hakimın özel bir tamamlama veya düzeltme yetkisi bulunmadığı için sorunların çıkabildiğini ifade ederek yapılan değişikliğin ihtiyaca uygun ve isabetli olduğunu belirtmiştir.³³ *Tanrıver* ise, yapılan değişiklikte komiserlerin konkordato hükümlerinin yerine getirilmesi aşamasında da tasdik incelemesini yapan yargı yerince görevlendirilmesinin mümkün kılındığını ve İİK m. 303/3 uyarınca komiserin tasdik kararı ile konkordato hükümlerinin yerine getirilmesinin gözetim veya yönetimi ile görev-

31 Taşpınar, s. 85; aynı yönde başka tespit için bkz. Talih Uyar, İcra ve İflas Kanunu Şerhi (İİK 170/a-370), Cilt 3, 3. Baskı, Bilge, Ankara, 2014, s. 4680 (İİK Şerh).

32 Amerikan hukukunda tasdik edilen [konkordato] proje[si] (*the plan*), borçlu ve proje icrası için kurulmuş firmalar tarafından yerine getirilmektedir. Tasdik sonrası dönemde mahkemenin denetimi ve bazı yetkileri devam etmekle birlikte, [sorumlu] komiserin (*the trustee*) ve / veya borçlunun mahkemeye rapor sunma yükümlülüğü bulunmaktadır. Bu hususlarda bkz.

- 11 U.S.C. [*United States Code / ABD Federal Kanunlar Külliyyatı*] § 1142: “Projenin Uygulanması / (a) İflas mevzuatı dışında mali duruma ilişkin aksi yönde uygulanabilir bir hüküm bulunsa bile, borçlu ve projenin icrası amacı ile kurulmuş veya kurulacak herhangi bir kuruluş projeyi icra edecektir ve mahkemenin tüm kararlarına uyacaktır. / (b) Mahkeme borçlu ve lüzum gördüğü herhangi bir başka tarafa tasdik edilmiş bir proje tarafından öngörülen bir malın devri için gerekli herhangi bir belgenin düzenlenmesi veya teslimi veya düzenleme veya teslimine katılması ve rehlin tesis edilmesi de dahil olmak üzere planın tamamlanması için gerekli olan her türlü fiilin icrası için talimat verebilir.”

- Fed. R. Bankr. P. [*Federal Rules of Bankruptcy Procedure / İflas Usulü Hakkında Federal Kurallar*] 3020(d): “Saklı Tutulan Yetki: Tasdik kararı verilmiş olsa da mahkeme borçlunun malvarlığını yönetmek için lüzumlu gördüğü başka kararlar verebilir.”

- 11 U.S.C. [*United States Code / ABD Federal Kanunlar Külliyyatı*] § 1106(a)(7): “[Sorumlu] Komiser, planın tasdikinden sonra, lüzumlu olan veya mahkemenin istediği raporları sunacaktır;”

- 11 U.S.C. [*United States Code / ABD Federal Kanunlar Külliyyatı*] § 1107(a): “Bu kısım uyarınca bir davada görev yapan [sorumlu] komiserle ilişkin sınırlamalar ve mahkemenin belirlediği sınırlama ve koşullara tabi olmak üzere, [Kısım 11 uyarınca] yapılandırma / konkordato borçlusu [belirli istisnalarla] bu kısım uyarınca bir davada görev yapan [sorumlu] komiserin tüm iş ve görevlerini yerine getirecektir.”

[Çeviri Notu: Amerikan yeniden yapılandırma hukukunda yer alan kavramlar, Türk konkordato hukukunda kendilerine en yakın kavramlar kullanılarak tercüme edilmiştir. Bu sebeple, konkordatonun tasdikinden sonra da görevi devam eden ancak konkordato kayyımı olarak nitelendirilmesi isabetli olmayan komiser / kişi için “[sorumlu] komiser” ifadesi kullanılmıştır.]

33 Taşpınar, s. 85-86.

lendirilmesi mümkün olduğunu ifade ettikten sonra, konkordatonun ilke olarak borçlunun talebi ile başlayan ve yerine getirilmesi ile son bulan bir süreç niteliği arz ettiği dikkate alındığında bu sürecin bütünlüğünün korunması, kesintiye uğramaması için, komiserin taşıdığı resmi sıfatla yürüteceği görevlerin, sürecin bütününe yayılması yani konkordato hükümlerinin gerçekleştirilmesi aşamasını da kapsar hale getirilmesinin isabetli görülebileceği değerlendirilmesinde bulunmuştur.³⁴

4949 sayılı Kanun'un yapılan düzenlemeye ilişkin madde gerekçesinde ilgili değişikliğin sebebi hakkında bir açıklamaya yer verilmemektedir.³⁵ Doktrinde 7101 sayılı Kanun ile yapılan düzenleme ve mülga hükümler mukayese edilerek teminat koşulunun dar kapsamlı olarak ele alınmış olması sebebiyle alacaklıların haklarını korumak için konkordatonun tasdikinden sonra kayyım tayin edilebileceği hususunun hükme bağlandığı ifade edilmektedir.³⁶ Burada belirtilen gerekçenin 4949 sayılı Kanun ile yapılan düzenleme açısından da kabul edilmesi mümkün görünmemektedir. Şöyle ki, 4949 sayılı Kanun ile yapılan değişiklikten önce, konkordatonun tasdik şartlarına ilişkin İİK m. 298/1/3'te,

“konkordato hükmünün ifası ve kendilerine ihbar etmiş olan imtiyazlı alacaklıların bütün alacaklarının tesviyesi için kâfi teminat verilmiş olmak (Alacaklılar teminat verilmesinden açık bir beyan ile vazgeçebilirler).”

şeklinde bir teminat öngörülmüş iken, 4949 sayılı Kanun'un 77. maddesi ile değişik İİK m. 298/1/3'ün

“Konkordato işlemlerinin yerine getirilmesini, alacakları kabul edilmiş olan imtiyazlı alacaklıların tamamen ödenmesini ve mühlet sırasında komiserin onayıyla akdedilmiş borçların ifasını sağlamak için, bu alacaklılardan her biri özel olarak ve açıkça kendi alacağı bakımından vazgeçmedikçe, yeterli teminatın gösterilmesi.”

hükmü ile bu teminat koşulu aynı derecede muhafaza edilmiştir.³⁷

34 Süha Tanrıver, “4949 Sayılı İcra ve İflas Kanunu'nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un Adi Konkordato ile İlgili Hükümlerde Getirmiş Olduğu Değişikliklerin Tespiti ve Değerlendirilmesi”, TBB Dergisi, Sayı 51, 2004, s. 84 (Konkordato Makale).

35 Hükümet gerekçesinin ilgili kısmı şu şekildedir: “Ayrıca, tasdik edilen konkordatonun yerine getirilmesini denetlemekle görevlendirilen kişiye iki ayda bir tasdik kararını veren mahkemeye rapor tevdi etme yükümlülüğü getirilmiş ve söz konusu bu raporu alacaklıların incelemesi olanağı sağlanmıştır” (Gönen Eriş, Açıklamalı İcra ve İflas Kanunu, Seçkin, Ankara, 2005, s. 1105).

36 Ali Cem Budak, Serdar Kale, “Madde 306”, Ed. Selçuk Öztekin, Yeni Konkordato Hukuku, 2. Baskı, Adalet, Ankara, 2019, s. 544 (Konkordato); Cenk Akil, Sorularla Adi Konkordato, Adalet, Ankara, 2019, s. 206 (Adi Konkordato).

37 4949 sayılı Kanun öncesi ve sonrasında teminat koşullarının içeriği konusunda bkz. ve karşı Süha Tanrıver, Adnan Deyneki, Konkordatonun Tasdiki, Yetkin, Ankara, 1996, s. 117 vd.; Baki Kuru, İcra ve İflas Hukuku El Kitabı, 2. Baskı, Adalet, Ankara, 2013, 1492 vd. (El Kitabı).

Bu hususta teminat koşulunu -mülga hükümlere göre- oldukça daraltan ve 7101 sayılı Kanun ile yeniden düzenlenen İİK m. 305/1/d bendi

“206 nci maddenin birinci sırasındaki imtiyazlı alacaklıların alacaklarının tam olarak ödenmesinin ve mühlet içinde komiserin izniyle akdedilmiş borçların ifasının, alacaklı bundan açıkça vazgeçmedikçe yeterli teminata bağlanmış olması (302 nci maddenin altıncı fıkrası kıyasen uygulanır)”

hükmünü havi olup, bu hükme ilişkin hükümet gerekçesi şu şekildedir:

“Fıkranın (d) bendinde, tasdik şartı olan teminat yeniden düzenlenmiştir. Konkordatonun başarılı bir iyileştirme aracı olması önünde büyük bir engel olarak görülen ve doktrinde eleştirilen, “konkordato işlemlerinin yerine getirilmesi”ni sağlamak amacıyla teminat gösterilmesinden vazgeçilmektedir. Böylece, borçlunun büyük bir teminat yükü ile karşı karşıya kalmasının önlenmesi ve projenin daha kolay gerçekleşmesinin sağlanması amaçlanmaktadır. Ancak teminat şartından bütünüyle vazgeçilmemekte; teminat, 206 nci maddenin birinci sırasındaki imtiyazlı alacaklıların alacaklarının tam olarak ödenmesi ve mühlet içinde komiserin izniyle akdedilmiş borçların ifası bakımından (alacaklı bundan açıkça vazgeçmedikçe) korunmaktadır. Öte yandan, çekişmeli veya geciktirici koşula bağlı yahut belirli olmayan bir vadeye tâbi alacaklıların oylamaya katılmaları halinde, bunların teminat gösterip göstermeyeceğine de mahkeme tarafından karar verilecektir. İsviçre İcra ve İflâs Kanununun 306 nci maddesinin ikinci fıkrasında 2013 yılında aynı yönde değişiklik yapılmıştır”.

Bu açıklamalar karşısında yapılan düzenlemenin temel gerekçesinin tasdik edilen konkordatonun yerine getirilmesi hususunun sadece borçlunun eline bırakılmaması, tasdik sonrası dönemde yasal bir dayanağı bulunmayan komiser görevlendirmelerinin bir düzenlemeye kavuşturulması ve bu kapsamda konkordatonun icrasında alacaklıların ve borçlunun menfaatlerini eşit düzeyde gözetecek bir kişinin tayin edilmesine imkan tanınması olduğu sonucuna varılabilir.

Nihayet, 7101 sayılı Kanun ile İİK konkordato hükümleri kapsamlı bir değişikliğe tabi tutulmuş, 4949 sayılı Kanun ile yeniden düzenlenen İİK m. 303/3'ün karşılığı olarak İİK m. 306/2 sevk edilmiştir. Anılan fıkra hükmü şu şekildedir:

“Kararda, tasdik edilen konkordatonun yerine getirilmesini sağlamak için gerekli gözetim, yönetim ve tasfiye tedbirlerini almakla görevli bir kayyım tayin edilebilir. Bu takdirde kayyım, borçlunun işletmesinin durumu ve proje uyarınca borçlarını ödeme kabiliyetini muhafaza edip etmediği konusunda iki ayda bir tasdik kararını veren mahkemeye rapor verir; alacaklılar bu raporu inceleyebilirler”.

4949 sayılı Kanun ile yeniden düzenlenen İİK m. 303/3 ile 7101 sayılı Kanun ile yeniden düzenlenen İİK m. 306/2 hükümleri karşılaştırıldığında tasdik edilen konkordatonun icrasını sağlamak konusunda esaslı bir değişikliğin bulunmadığı görülmektedir:

Eski İİK m. 303/3	İİK m. 306/2
(...) Kararda komiser veya uzman bir kişi tasdik edilen konkordatonun yerine getirilmesini sağlamak için gerekli gözetim, yönetim ve tasfiye tedbirlerini almakla görevlendirilebilir. Bu takdirde görevlendirilen kişi, borçlunun işletmesinin durumu ve borçlarını konkordato projesi uyarınca ödeme kabiliyetini muhafaza edip etmediği konusunda iki ayda bir tasdik kararını veren mahkemeye rapor tevdi eder; alacaklılar bu raporu inceleyebilirler.	Kararda, tasdik edilen konkordatonun yerine getirilmesini sağlamak için gerekli gözetim, yönetim ve tasfiye tedbirlerini almakla görevli bir kayyım tayin edilebilir . Bu takdirde kayyım , borçlunun işletmesinin durumu ve proje uyarınca borçlarını ödeme kabiliyetini muhafaza edip etmediği konusunda iki ayda bir tasdik kararını veren mahkemeye rapor verir ; alacaklılar bu raporu inceleyebilirler.

Söz konusu hükümler arasındaki tek temel fark, eski İİK m. 303/3'te "komiser veya uzman bir kişinin" konkordatonun yerine getirilmesini sağlamak için gerekli gözetim, yönetim ve tasfiye tedbirlerini almakla görevlendirilebileceği belirtilmişken, yeni İİK m. 306/2'de böyle bir ayrıntıya girilmeksizin ilgili kişi doğrudan "kayyım" olarak nitelendirilmektedir. Komiser ve kayyımın tamamen farklı görev ve fonksiyonlara sahip olduğu ve konkordatonun farklı aşamalarında görev yaptıkları dikkate alındığında, kanun koyucunun bu düzenleme şekli ile konkordatonun icrası prosedüründe görev almak üzere komiser dışında bir kişiyi işaret ettiği düşünülebilir. Ancak, ilmi ve kazai içtihatlarda konkordatoda komiserlik vazifesi üstlenmiş kişilerin de aynı konkordatonun icrasında görev alabileceği konusunda bir tereddüt bulunmamaktadır.^{38, 39}

Doktrinde *Pekcanitez / Erdönmez*, kanun koyucunun tercih ettiği kayyım ifadesinin isabetli olmadığını ve bunun yerine "denetçi" denilmesinin daha uygun olacağını belirtmektedir.⁴⁰ Bu hususu eleştiren yazarlar konkordato süreci içinde komiserden söz edilirken birdenbire tasdikten sonra atanan kişi için kayyım denilmesinin anlaşılmasının mümkün olmadığı ve İsviçre hukukunda

38 Talih Uyar, Yeni Konkordato Hukukumuzun Temel İlkeleri, TBB Yayınları, Ankara, 2019, s. 134 (Temel İlkeler); Orhan Eroğlu, Uygulamada Konkordato, 3. Baskı, Seçkin, Ankara, 2020, s. 219; Akil, Adi Konkordato, s. 206; Budak, Kale, Konkordato, s. 545.

39 Mesela bkz. Sakarya 4. Asliye Hukuk Mahkemesi E. 2018/473; Gebze Asliye Ticaret Mahkemesi E. 2018/931; Sakarya 5. Asliye Hukuk Mahkemesi E. 2018/434; Elazığ 3. Asliye Hukuk Mahkemesi E. 2018/423.

40 Hakan Pekcanitez, Güray Erdönmez, 7101 Sayılı Kanun Çerçevesinde Konkordato, Vedat, İstanbul, 2018, s. 142.

daha önce komiser olarak görev yapmış olanların veya üçüncü bir kişinin konkordato anlaşmasının yerine getirilmesinin güvence altına alınması, icrası ve tasfiye yetkisinin verilmesi için atanabileceğinden söz edildiği gerekçelerine dayanmaktadır.⁴¹ *Budak / Kale* ise kanun koyucunun İİK m. 306/2 gereğince tasdikten sonra tayin edilebilecek görevliyi bilinçli olarak kayyım şeklinde isimlendirdiğini, zira komiserin görev ve fonksiyonları ile kayyımın görev ve fonksiyonlarının birbirinden tamamen farklı olduğunu, komiserin konkordatonun tasdikine kadar olan aşamada faaliyet gösterdiğini, kayyımın ise konkordatonun tasdiki ile birlikte göreve başladığını belirtmektedir.⁴² Kanaatimce, konkordato komiserinden farklı bir görevliyi ifade etmek amacıyla kanun koyucunun kayyım terimini kullanmasında hukuken bir isabetsizlik bulunmamaktadır. Ancak, genel olarak birbirlerine benzemeyen ve bağımsız nitelikteki farklı müesseseleri içinde barındıran çerçeve / torba kavram niteliğindeki “kayyımlığın” kapsamına yeni bir kavramın daha eklenmesinin pratik açıdan uygun olmadığı belirtilmelidir. Bu noktada, asıl görevi konkordato projesinin icrasını sağlamak amacıyla tedbir almak ve mahkemeye rapor sunmak (İİK m. 306/2) olan bir kişiye “denetçi” denilmesinden de ziyade, İsviçre doktrininde kullanılan nitelendirmeden de (*Vollzieher*⁴³) istifade ederek “konkordato icra görevlisi” şeklinde bir isimlendirmenin daha uygun olacağı görüşümdedir.

III. İİK m. 306/2 Uyarınca Tasdik Edilen Konkordatonun İcrasında Kayyım

A. Kayyımın Atanması

İİK m. 302/8 gereği komiser, alacaklılar toplantısı icra edilip iltihak süresi (İİK m. 302/7) tamamlandıktan sonra en geç yedi gün içinde konkordatoya ilişkin bütün belgeleri, konkordato projesinin kabul edilip edilmediğine ve tasdikinin uygun olup olmadığına dair gerekçeli raporunu mahkemeye tevdi eder. Komiserin tevdi ettiği belgeleri alan mahkeme konkordato hakkında karar vermek üzere yargılamaya başlayacaktır (İİK m. 304).

Mahkemenin konkordatoyu tasdik kararı ile birlikte komiserin görevi sona erer.⁴⁴ Bu aşamadan sonra hakim, konkordatonun tasdiki kararında, diğer hususların yanında, tasdik edilen konkordatonun yerine getirilmesini sağlamak

41 Pekantez, Erdönmez, s. 142.

42 Budak, Kale, Konkordato, s. 544. Aynı yönde bkz. Akil, *Adi Konkordato*, s. 206.

43 Daniel Hunkeler, Georg J. Wohl, “Art. 314”, Ed. Jolanta Kren-Kostkiewicz / Dominik Vock, *Kommentar zum Bundesgesetz über Schuldbetreibung und Konkurs SchKG*, 4. Baskı, Schulthess Kommentar, 2017, s. 1850, kenar no. 22 (Swisslex, Erişim Tarihi 15.03.2021).

44 Konkordato komiserinin tüm görevlerinin tasdik kararının kesinleşmesi ile sona ereceği hakkındaki görüş için bkz. Sümer Altay, Ali Eskiocak, *Konkordato ve Yeniden Yapılandırma Hukuku*, 5. Baskı, Yetkin, Ankara, 2019, s. 394.

için gerekli gözetim, yönetim ve tasfiye tedbirlerini almakla görevli bir kayyım tayin edilebilir (İİK m. 306/2).⁴⁵

Konkordatonun tasdik yargılamasından / kararından önce komiserin konkordatoya ilişkin elindeki bütün belgeleri mahkemeye tevdi ettiği, İİK m. 308/c/1 hükmü uyarınca konkordatonun kural olarak sonuçlarını tasdik kararının verildiği anda doğuracağı, tasdik kararı ile birlikte komiserin görevinin sona ereceği konusunda tereddüdün olmadığı ve hakim tasdik kararı ile kayyım tayin edebileceği dikkate alındığında, kayyımın göreve başlaması / atanması için mahkemenin gerekçeli kararının beklenmesine lüzum olmadığı, kısa kararın açıklanmasının yeterli olacağı görüşündeyim (HMK m. 382/2/f/7, HMK m. 385/1, HMK m. 321/2).

Bu değerlendirmeyi destekleyecek biçimde ilk derece mahkemelerinin -İİK m. 165/1 gereği iflasın açılma anının hükümde tarih, saat ve dakika olarak gösterilmesine benzer şekilde- uygulamada konkordatonun tasdik edildiği ve / veya komiserin görevine son verildiği ana (tarih, saat ve dakika olarak) tasdik kararlarında yer verdiği⁴⁶ ve hatta bazı kararlarda kararın verildiği an ile uyumlu olarak kayyımın göreve başlama anının tarih, saat ve dakika olarak belirtildiği anlaşılmaktadır.⁴⁷

Öte yandan, kayyımın sadece tasdik kararı kesinleşinceye kadar atanması⁴⁸ veya tasdik kararının kesinleşmesinden sonra kayyımın göreve başlaması⁴⁹ gibi farklı uygulamaların olduğu ilan edilen bazı tasdik kararlarından görülmektedir.⁵⁰

İİK m. 306/2 uyarınca kayyım görevlendirilmesi bakımından hakim takdir yetkisi bulunmakta olup, buna gerek olup olmadığına hakim re'sen karar

45 Tasdik kararında hükme bağlanacak hususlar hakkında bkz. Budak, Kale, Konkordato, s. 543; Serhat Sarısözen, Konkordato, Yetkin, Ankara, 2020, s. 391.

46 Mesela bkz. Kilis 2. Asliye Hukuk Mahkemesi E. 2019/2, Çorlu 2. Asliye Hukuk Mahkemesi E. 2018/495, İstanbul 3. Asliye Ticaret Mahkemesi E. 2018/609, Ankara 1. Asliye Ticaret Mahkemesi E. 2018/878, Ankara 1. Asliye Ticaret Mahkemesi E. 2018/690, Diyarbakır 9. Asliye Hukuk Mahkemesi E. 2018/226.

47 Mesela bkz. İstanbul 1. Asliye Ticaret Mahkemesi E. 2018/1005, İstanbul 1. Asliye Ticaret Mahkemesi E. 2018/986; Maçka Asliye Hukuk Mahkemesi E. 2018/313.

48 Mesela bkz. Eskişehir Asliye Ticaret Mahkemesi E. 2018/1040; Eskişehir Asliye Ticaret Mahkemesi E. 2018/928; Eskişehir Asliye Ticaret Mahkemesi E. 2018/1066.

49 Kütahya 2. Asliye Hukuk Mahkemesi E. 2018/327; Ankara 2. Asliye Ticaret Mahkemesi E. 2018/862 - bu karar hatta kayyımın göreve başlama tarihi açısından bir belirsizliği de içinde barındırmaktadır: "Kararın kesinleşmesinden sonra göreve başlamak üzere İİK 306/2 maddesi uyarınca tasdik edilen konkordatonun yerine getirilmesini sağlamak için gerekli gözetim, yönetim ve tasfiye tedbirlerini almakla görevli olarak (...)ın tasdik karar tarihi itibari ile göreve başlamak üzere kayyım olarak görevlendirilmesine".

50 Konkordatonun kesinleştikten sonra yürürlüğe gireceği konusunda bir anlaşma var ise komiserin görevinin konkordatonun kesinleşmesine kadar devam edeceği hususunda bkz. Sarısözen, s. 390; Ali Cem Budak, Serdar Kale, Konkordato Komiserinin Kontrol Listesi, Adalet, Ankara, 2019, s. 25-26 (Kontrol Listesi).

verir.⁵¹ Başka bir anlatımla, kayyımın görevlendirilmesi konusunda alacaklı ya da borçlunun talepte bulunmasına gerek olmadığı gibi hakimin lüzum görmesi (borçlunun kabul edilen konkordato şartlarını [gereği gibi] yerine getirmesinde şüpheye düşülmesi⁵²) halinde kayyım atanmasına karar verilebilir.⁵³ Hatta ilmi içtihatlarda, kararlaştırılan kurallara uygun biçimde konkordatonun icrası ve / veya konkordatonun ifasının güvence altına alınması kayyım atanmasını gerektiriyorsa hakimin böyle bir görevlendirme yapmak zorunda olduğu; bu durumun ise somut olayın hukuki ve ekonomik boyutları ile karmaşık ve zor olması hallerinde söz konusu olacağı ifade edilmiştir.⁵⁴

Konkordato sürecinde görev yapmış komiserin veya üçüncü bir kişinin kayyım olarak atanmasına engel bulunmamaktadır (ayrıca karş. eski İİK m. 303/3). Ancak üçüncü bir kişinin görevlendirilebilmesi için kayyımlık yapacağı konuda yeterli bilgi ve tecrübeye sahip olması aranır (İİK m. 223/1 kıyasen).⁵⁵ Kanaatimce, oldukça genel bu kritere ilave olarak İİK m. 290/6 hükmü gereği konkordato komiserinin niteliklerini düzenleyen Konkordato Komiserliği ve Alacaklılar Kuruluna Dair Yönetmelik⁵⁶ m. 4 hükmünün kayyım için kıyasen uygulanması, ancak buradaki (1) bendinde yer alan koşulun aranmaması isabetli olacaktır.⁵⁷

İsviçre doktrininde tüzel kişilerin de konkordato kayyımı olarak görevlendirilebileceği belirtilmektedir.⁵⁸ Aynı yönde bir değerlendirmeye 4949 sayılı Kanun değişikliği döneminde Türk ilmi içtihatlarında da tesadüf etmek mümkündür.⁵⁹ Fakat, kayyımın kamusal faaliyet yürüten kendine özgü bir icra-iflas organı olduğu, kayyımın hukuki durumunun tespitinde komiserle ilişkin

51 Kayyım atanmasına yer olmadığına ilişkin ilk derece mahkemesi tasdik kararı ilan örnekleri için bkz. Mersin 1. Asliye Ticaret Mahkemesi E. 2018/811, Mersin 1. Asliye Ticaret Mahkemesi E. 2018/740, Yalvaç Asliye Hukuk Mahkemesi E. 2019/120, Çanakkale 1. Asliye Hukuk Mahkemesi E. 2018/413, Çanakkale 1. Asliye Hukuk Mahkemesi E. 2018/339, Çanakkale 1. Asliye Hukuk Mahkemesi E. 2019/173, Bakırköy 1. Asliye Ticaret Mahkemesi E. 2019/61, Ankara 1. Asliye Ticaret Mahkemesi E. 2018/778, Ankara 3. Asliye Ticaret Mahkemesi E. 2018/819, Antalya 1. Asliye Ticaret Mahkemesi E. 2018/638.

52 Budak, Kale, Konkordato, s. 545.

53 Akil, Adi Konkordato, s. 206-207; Murat Atalı, İbrahim Ermenek, Ersin Erdoğan, İcra ve İflas Hukuku, 3. Baskı, Seçkin, Ankara, 2020, s. 686; Yunus Şengöz, Ahmet Ayaz, İcra ve İflas Hukukunda Konkordato ve Konkordato Komiserliği, Adalet, Ankara, 2020, s. 418; Sarısözen, s. 391.

54 Taşpınar, s. 87.

55 Karş. Yargıtay 19 HD, 6168/8384, 14.12.2001 (e-uyar, Erişim Tarihi 03.03.2021): “erteleme üzerine kayyum olarak atanacak kişinin re’sen bu işlerden anlayan kişiler arasından seçilmesi gerekirken, davacının gösterdiği kişinin atanması da kabul şekli itibarıyla isabetli görülmemiştir”.

56 Konkordato Komiserliği ve Alacaklılar Kuruluna Dair Yönetmelik (RG. 30.01.2019/30671).

57 Atıf yapılan İİK m. 223/1 ve 290/6 hükümleri hakkında açıklama için bkz. dipnot 74-76 civarı.

58 Hunkeler, Wohl, s. 1850, kenar no. 22.

59 Bkz. Taşpınar, s. 87.

hükümlerden istifade edileceği konusunda ilmi içtihatlarda bir tereddüdün bulunmadığı ve bu kapsamda sadece gerçek kişilerin komiser olarak tayin edilebileceği⁶⁰ dikkate alındığında tüzel kişilerin kayyım olarak atanamayacağı kanaatindeyim.

İİK m. 287/3 hükmünde yer alan komiser sayısındaki sınırlamadan farklı olarak kanun koyucunun kayyım konusunda bir sınırlamaya gitmediği ve görevlendirilecek kayyım sayısının hakim in takdirinde olduğu belirtilmelidir.⁶¹ Uygulamada genel olarak tek kişinin kayyım olarak atandığı görülmekle birlikte, iki veya üç kişiden müteşekkil kayyım heyetlerinin oluşturulduğunu müşahade etmek de mümkündür.⁶²

Bir çekişmesiz yargı işi olan konkordatoda (HMK m. 382/2/f/7) mahkeme, verilen karardaki bazı hususların sonradan haksız görülmesi veya kararın verilmesinden sonra meydana gelen değişiklikler sebebiyle verdiği tasdik kararında daha sonra değişiklik yapabilmelidir.⁶³ Bu sebeple tasdik kararında yer alan kayyım atamasına ilişkin konular da (mesela, kayyım atanmasına yer olup olmadığı, atanan kayyımın değiştirilmesi, kayyım sayısı, kayyımın yetki ve görevleri, kayyımlık ücreti) özellikle konkordato ilgililerinden birinin talebi üzerine mahkeme tarafından yeniden değerlendirilebilir ve değiştirilebilir.⁶⁴

Bu imkanın yanında, kayyım atamasına ilişkin hususların tasdik kararına karşı yapılan kanun yolu başvurusunda [diğer istinaf sebepleri ile birlikte veya tek başına] ileri sürülmesinin önünde bir engel olmadığı kanısındayım. Ancak burada süreler bakımından bir ayırımın yapılması gerekir. Şöyle ki, İİK m. 308/a uyarınca konkordato hakkında verilen karara karşı borçlu veya konkordato talep eden alacaklı kararın tebliğinden; itiraz eden diğer alacaklılar ise tasdik kararının ilanından itibaren on gün içinde istinaf yoluna başvurabilmektedir. Bu hükmün kapsamı dışında kalan itiraz etmeyen alacaklılar ve

60 Ali Cem Budak, Müjgan Tunç-Yücel, "Madde 290" Ed. Selçuk Öztekin, Yeni Konkordato Hukuku, 2. Baskı, Adalet, Ankara, 2019, s. 291.

61 Budak, Kale, Konkordato, s. 545.

62 Tek kişinin kayyım atanmasına ilişkin örnek olarak bkz. Denizli Asliye Ticaret Mahkemesi E. 2018/1626, Ankara 3. Asliye Ticaret Mahkemesi E. 2018/903, Kayseri 1. Asliye Ticaret Mahkemesi E. 2019/275; iki kişiden müteşekkil bir kayyım heyeti örneği olarak bkz. Kocaeli 1. Asliye Ticaret Mahkemesi E. 2019/253, Kocaeli 1. Asliye Ticaret Mahkemesi E. 2019/286; üç kişiden müteşekkil bir kayyım heyeti örneği olarak bkz. Gebze Asliye Ticaret Mahkemesi E. 2018/1059; Dikili 1. Asliye Hukuk Mahkemesi E. 2018/513; Akhisar 1. Asliye Hukuk Mahkemesi E. 2018/362.

63 Budak, Karaaslan, s. 360; Baki Kuru, Nizasız Kaza, Ajans Türk Matbaası, Ankara, 1961, s. 188 vd. (Nizasız Kaza).

64 Mesela, daha önce atanan kayyımın sağlık sorunları nedeni ile kayyımlık görevine son verilmesi ve yeni kayyım atanması hakkında bkz. Söke 1. Asliye Hukuk Mahkemesi E. 2018/543; mevcut kayyımın talebi ile görevinin sonlandırılması ve yeni kayyım atanması hakkında bkz. Trabzon Asliye Ticaret Mahkemesi E. 2020/479.

hukuki yararı bulunan diğer ilgililerin ise HMK m. 387'ye göre kararın öğrenilmesinden itibaren iki hafta içinde istinafa gitmesi gerekmektedir.

Komiserin eş zamanlı olarak beşten fazlada dosyada görev yapamayacağına dair yasak (İİK m. 290/6; Konkordato Komiserliği ve Alacaklılar Kuruluna Dair Yönetmelik m. 5/4) kayyım için öngörülmemiştir. Bu konuda *Sarisözen* söz konusu sınırlamanın kayyım bakımından da geçerli olması gerektiğini;⁶⁵ *Budak / Kale* ise bu hususta bir düzenlemenin bulunmamasından bahisle kayyımın aynı anda görev yapabileceği azami bir dosya sayısının olmadığını belirtmektedir.⁶⁶ Kanaatimce, olması gereken hukuk bakımından birinci görüş kabul edilebilir görünse de, komiser ve kayyımın konkordatodaki işlevlerinin aynı olmadığı, birbirleri ile doğrudan bağlantılarının bulunmadığı ve konkordatonun farklı aşamalarında görev yaptıkları dikkate alındığında mevcut düzenlemeler uyarınca ikinci görüşün daha isabetli olduğu ifade edilmelidir.

ABD hukukunda [sorumlu] komiserin konkordato / yapılandırma sürecinde ne kadar ücret alacağı açıkça düzenlenmektedir. Yapılan düzenleme ile borçlunun rapor edilen üç aylık masraf toplamı esas alınarak [sorumlu] komiserine üç aylık dönemlerde [borçlunun üç aylık masraf toplamı 15.000 Amerikan Doları'nın altında ise] 325 Amerikan Doları ile [borçlunun üç aylık masraf toplamı 1.000.000 Amerikan Doları'nın üzerinde ise] masraf toplamının %1'i veya 250.000 Amerikan Doları tutarlarından hangisi daha düşük ise bu oranda bir ücret ödenmesi öngörülmektedir [bkz. 28 U.S.C. (*ABD Federal Kanunlar Külliyyatı*) § 1930(a)(6)].⁶⁷ Tasdik edilen konkordato / yapılandırma projesinin icrası bakımından ise bu proje, borçlu ve proje icrası için kurulmuş firmalar tarafından yerine getirildiği için böyle bir tarife bulunmamaktadır. Türk hukukunda kayyım [ve komiser] atanmasına ilişkin ilk derece mahkemesi kararları incelendiğinde mahkemelerin ücret takdiri konusunda herhangi bir standart uygulamadığı görülmektedir.⁶⁸ Gerek konkordato prosedüre başvuracak

65 Sarisözen, s. 392.

66 Budak, Kale, Konkordato, s. 545.

67 Belirtilen tarife 01.01.2018 - 31.03.2021 tarihleri arasında yürürlüktedir. 12.01.2021 tarihinde kabul edilen İflas Yönetimini İyileştirme Yasası 2020 (*The Bankruptcy Administration Improvement Act of 2020*, Pub. L. No. 116-325) ile güncellenen ve 01.04.2021 - 31.12.2025 tarihleri arasında kapsayan tarife için bkz. (<www.justice.gov/ust/chapter-11-quarterly-fees> Erişim Tarihi 29.01.2021).

68 Tasdik kararı ilanları incelendiğinde ücret konusunun tamamen mahkemelerin takdirinde olduğu görülmektedir. Bu kapsamda alacaklı sayısı, borçlu şirketin büyüklüğü, iş hacmi gibi kayyımın iş yükünü arttırabilecek hususların daha yüksek ücret takdir edilmesinde bir etken olarak değerlendirildiği anlaşılmaktadır. Ancak kanaatimce bu durum kayyım ücretinin takdirinde -asgari bir kayyım ücretinin belirlenmesi de dahil olmak üzere- bir standarda olan ihtiyacı ortadan kaldırmamaktadır. Örneğin, ücret takdiri konusundaki tüm etkenler bir kenara bırakılırsa, ilan metinlerinde sadece görev yerine getirilmesinin yarattığı bireysel maliyetin daha yüksek olduğu büyük illerde aylık 800

borçluların yapacağı masraf kalemlerinden birini öngörebilmesi gerek bu prosedürde görev alan kişilerin emeklerinin karşılığının hakkaniyetli bir biçimde takdir edilebilmesi gerekse mahkemeler nezdinde yeknesak bir uygulamanın sağlanabilmesi için -iflas idareleri bakımından olduğu gibi⁶⁹- bu konuda da bir tarife hazırlanmasının isabetli olacağı görüşündeyim.

B. Kayyımın Hukuki Durumu

Kayyım, icra ve iflas hukuku bakımından kendine özgü bir niteliğe sahip⁷⁰ ve kamusal görev yürüten⁷¹ bir icra-iflas organıdır.⁷²

Doktrinde bir görüşe göre komiser (İİK m. 287 vd.) ve malvarlığının terki sureti ile konkordatodaki tasfiye memuruna (İİK m. 309/ç) ilişkin hükümler kayyım hakkında da kıyasen uygulanmalıdır.⁷³ Diğer bir görüş ise kayyımın atipik bir icra-iflas organı olması sebebi ile komiser ve iflas idaresinin hukuki niteliğine ilişkin hükümlerin kayyım için de kıyasen uygulanması gerekir.⁷⁴

Bu iki görüş birlikte değerlendirildiğinde, ilmi içtihatlarda komisere ilişkin hükümlerin kayyım hakkında kıyasen uygulanması konusunda bir tereddüdün bulunmadığı, ancak bu hükümler ile birlikte uygulanması öngörülen diğer hükümlerin ne olması gerektiği konusunda bir fikir birliğinin bulunmadığı görülmektedir. Kayyımın bir icra-iflas organı olması, 4949 sayılı Kanun'un [İİK m. 309/ç'ye ilişkin] 85. maddesinin hükümet gerekçesinde yer alan "[k]onkordato tasfiye memurlarının durumu, büyük ölçüde iflâs idaresinin durumuna benzemektedir" cümlesi ve ilmi içtihatlarda konkordato tasfiye memurunun hukuki niteliğini iflas idaresi temelinde açıklayan görüşler⁷⁵ dikkate alındığın-

- 1.000 Türk Lirası gibi tutarların da takdir edildiği görülebilirken (bkz. İstanbul 3. Asliye Ticaret Mahkemesi E. 2018/1188, Ankara 3. Asliye Ticaret Mahkemesi E. 2018/773), daha küçük yerlerde aylık 6.000 - 8.000 Türk Lirası gibi tutarların (bkz. İnegöl 3. Asliye Hukuk Mahkemesi E. 2018/236, Dikili 1. Asliye Hukuk Mahkemesi E. 2018/513) takdir edildiğine tesadüf etmek mümkündür.

69 Bkz. İflas İdaresi Ücreti, Yazı ve Tebliğ Masrafı Tarifesi Hakkında Tebliğ (RG 31.12.2019/30995).

70 Pekcanitez, Erdönmez, s. 141.

71 Pekcanitez, Erdönmez, s. 141; Akil, *Adi Konkordato*, s. 207; Altay, *Eskioçak*, s. 394.

72 Budak, Kale, *Konkordato*, s. 545. Akil, *Adi Konkordato*, s. 207, dipnot 825'te kayyımın üstlendiği işlev itibarı ile İsviçre doktrininde takibin atipik organı olarak nitelendirildiğini belirtmektedir. *Bilgen* ise kitabındaki "Kayyım Atanması (İİK. 306/II)" başlığı altında şu ifadelerle yer vermektedir: "*Buradaki Kayyım, Medeni Kanunda düzenlenmiş olan vesayet organı olan temsil ve yönetim kayyımından farklıdır. Kayyım doktrinde: "borçlunun ve alacaklıların menfaatlerini aynı derecede gözetilen hakimin gözetim ve denetimi altındaki resmi bir organ" olarak kabul edilmektedir.*" [Mahmut Bilgen, *Konkordato İflas ve Yargılama Usulü*, 3. Baskı, Adalet, Ankara, 2020, s. 284].

73 Pekcanitez, Erdönmez, s. 141-142; Bilgen, s. 285; Sarısözen, s. 391-392.

74 Budak, Kale, *Konkordato*, s. 545.

75 İbrahim Ercan, *İcra ve İflas Hukukunda Mal Varlığının Terki Suretiyle Konkordato*, Mimoza, Konya, 2008, s. 272; Müjgan Tunç-Yücel, Serdar Kale, "Malvarlığının Terki Suretiyle Konkordatoda Prosedür ve Yetkili Organlar", Ed. Rona Serozan, Nur Centel, M. Kamil Yıldırım [vd.], Prof. Dr. Yavuz Alangoya İçin Armağan, 1. Baskı, Alkim, İstanbul, 2007, s. 520; Cenk Akil, "Malvarlığının Terki Suretiyle Konkor-

da iflas idaresine ilişkin hükümlerin (İİK m. 223, 226, 227) kıyasen uygulanmasının daha uygun olacağı fikrindeyim.

Bu kapsamda, kayyımın görevlendirilme şekli dikkate alınarak ve amacına uygun düştüğü müddetçe, aşağıdaki değerlendirmelerin yapılması mümkündür:

- Kayyım yaptığı işlemler ile kendisine yöneltilen talep ve beyanlar hakkında tutanak düzenler (İİK m. 227/1 ve İİK m. 290/3'ün atfıyla İİK m. 8/1 kıyasen).

- Kayyım tarafından verilen kararlar gerekçeli olarak tutanağa yazılır (İİK m. 227/1 ve İİK m. 290/3'ün atfıyla İİK m. 8/2 kıyasen).

- İlgililer kayyım tarafından düzenlenen tutanakları görebilir ve örneğini alabilir (İİK m. 290/3'ün atfıyla İİK m. 8/3 kıyasen).

- Kayyıma yapılacak her türlü nakdi ödeme ve kayyım tarafından yapılacak her türlü nakdi ödeme banka aracılığı ile yapılır (İİK m. 227/1'in atfıyla İİK m. 9/1 ve 2 kıyasen).

- Kayyım tarafından alınan kıymetli evrak ve değerli şeyler kasada, zorunlu hâllerde kiralanacak banka kasalarında muhafaza edilir (İİK m. 227/1'in atfıyla İİK m. 9/3 kıyasen).

- Kayyım, kendisinin, eşinin, nişanlısının yahut kan ve kayın üst ve altsoyunun veya üçüncü derece dahil olmak üzere bu dereceye kadar olan kan ve kayın civar hısımlarının, kanuni temsilcisi veya vekili veya çalışanı bulunduğu bir kişinin menfaati olan işleri göremez. Bu durumda derhal görevi kendisine tevdi eden asliye ticaret mahkemesini -genel hükümden farklı olarak icra mahkemesini değil- husustan haberdar eder. (İİK m. 290/3 atfıyla İİK m. 10 kıyasen)

- Kayyım görevi kapsamındaki bir alacak veya satılmakta bulunan bir şey hakkında kiminle olursa olsun kendisi veya başkası hesabına sözleşme yapamaz. Bu yasağa aykırı yapılan sözleşmeler kesin olarak hükümsüzdür.⁷⁶ (İİK m. 227/1 ve İİK m. 290/3'ün atfıyla İİK m. 11 kıyasen)

- Kayyımın eylem ve işlemlerine karşı şikayet yoluna başvurulabilir (İİK m. 227/1 ve İİK m. 290/3'ün atfıyla İİK m. 16 kıyasen). Ancak, genel hükümlerden farklı olarak yapılacak şikayet tasdik kararını veren asliye ticaret mahkemesine yapılır.⁷⁷

datoda Konkordato Tasfiye Memuru”, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 61, Sayı 3, 2012, s. 822 (MTS Konkordato); Kuru, İcra-İflas C. IV, s. 3883; Yılmaz, Makale, 38; Seyithan Deliduman, “Malvarlığının Terki Suretiyle Konkordato”, İstanbul Barosu Dergisi, Cilt 78, Sayı 3, 2004, s. 1053.

⁷⁶ Kuru, El Kitabı, s. 97.

⁷⁷ Budak, Kale, Konkordato, s. 545; Pekcanitez, Erdönmez, s. 142; Sarısözen, s. 392; Bilgen, s. 284.

- Kayyım kusurundan ileri gelen zarardan sorumludur ve bu husustaki davalar adli mahkemelerde görülür. (İİK m. 227/4 kıyasen ve ayrıca İİK m. 290/3 atfı)

- TCK⁷⁸ m. 6/1/c uyarınca ceza kanunlarının uygulanmasında kamu görevlisi deyiminden; kamusal faaliyetin yürütülmesine atama veya seçilme yoluyla ya da herhangi bir surette sürekli, süreli veya geçici olarak katılan kişi anlaşılır.⁷⁹ Gerek kanundaki tanımdan anlaşıldığı gerekse madde gerekçesinde ifade edildiği⁸⁰ üzere bir kişinin kamu görevlisi sayılması için aranacak yegane ölçüt, gördüğü işin bir kamusal faaliyet olmasıdır. Kayyımın kamusal faaliyet yürüten kendine özgü bir icra-iflas organı olduğu hakkında yaptığımız açıklamalar da dikkate alındığında, kayyımın ceza kanununun uygulanması bakımından kamu görevlisi sayılması gerekir. (ayrıca bkz. ve karşı. İİK m. 227/5, İİK m. 290/3)

- Kayyım yaptığı işlemlerden dolayı her daire ve makam ile doğrudan doğruya yazışma yapabilir. (İİK m. 227/1 ve İİK m. 290/3'ün atfıyla İİK m. 359 kıyasen)

- Kayyım konkordato alacaklılarının talebi üzerine konkordatonun icrasının seyri ile müteakip işlemlerin plan ve takvimi hakkında bilgi vermekle yükümlüdür. (İİK m. 227/1 kıyasen)

- Kayyımın, sorumluluk hükümleri saklı kalmak kaydıyla, görevinden istifa etmesi mümkündür.⁸¹ (İİK m. 227/2 kıyasen)

C. Kayyımın Görevleri

Konkordato kayyımının görevlerinin neler olduğu İİK m. 306/2'da ifade edilmektedir. Bu hüküm uyarınca mahkeme, tasdik edilen konkordatonun yerine

78 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu, RG 12.10.2004/25611.

79 TCK bakımından kamu görevlisi kavramı hakkında bilgi için bkz. Burcu Demren-Dönmez, "Türk Ceza Kanununda 'Kamu Görevlisi' Kavramı", TBB Dergisi, Sayı 94, 2011, s. 95 vd.; Hasan Tahsin Gökcan, "Türk Ceza Kanunu Uygulamasında Kamu Görevlisi Kavramı", Ceza Hukuku ve Kriminoloji Dergisi, Cilt 3, Sayı 2, 2015, s. 147 vd.

80 "(...) Yapılan yeni tanıma göre, kişinin kamu görevlisi sayılması için aranacak yegane ölçüt, gördüğü işin bir kamusal faaliyet olmasıdır. / Bilindiği üzere, kamusal faaliyet, Anayasa ve kanunlarda belirlenmiş olan usullere göre verilmiş olan bir siyasal kararlar, bir hizmetin kamu adına yürütülmesidir. Bu faaliyetin yürütülmesine katılan kişilerin maaş, ücret veya sair bir maddi karşılık alıp almamalarının, bu işi sürekli, süreli veya geçici olarak yapmalarının bir önemi bulunmamaktadır. Bu bakımdan, örneğin mesleklerinin icrası bağlamında avukat veya noterin kamu görevlisi olduğu hususunda bir tereddüt bulunmamaktadır. Keza kişi, bilirkişilik, tercümanlık ve tanıklık faaliyetinin icrası kapsamında bir kamu görevlisidir. Askerlik görevi yapan kişiler de kamu görevlisidirler. Bu bakımdan örneğin bir suç vakasına müdahil olan, bir tutuklu veya hükümlünün naklini gerçekleştiren jandarma subay veya erleri de, kamu görevlisidirler. / Buna karşılık, kamusal bir faaliyetin yürütülmesinin ihaleye dayalı olarak özel hukuk kişilerince üstlenilmesi durumunda, bu kişilerin kamu görevlisi sayılmayacağı açıktır. (...)".

81 Örnek olarak bkz. dipnot 64'deki karar ilanı.

getirilmesini sağlamak amacıyla lüzumlu gözetim, yönetim ve tasfiye tedbirlerinden tamamını veya birkaçını almak konusunda kayyımın vazife verebilir.

Görüldüğü üzere tasdik edilen konkordatonun icrasını sağlamak bakımından kanun koyucu burada özel bir güvence öngörmektedir. Bu düzenlemeye göre kayyım, öncelikle, üzerinde anlaşılmış ve mahkeme tarafından tasdik edilmiş konkordatonun sorunsuz bir şekilde yerine getirilmesi için görevlendirildiği konular dahilinde gerekli tedbirleri almakla yükümlüdür. Bu tedbirler ise “gözetim”, “yönetim” ve “tasfiye” tedbirlerinden ibarettir.

Söz konusu tedbirlere ilişkin açıklamada bulunmadan önce ifade etmek gerekir ki, konkordatonun tasdikinden sonra kayyımın asıl sorumluluğu “konkordatonun yerine getirilmesini sağlamaktır”. Kayyım tarafından alınacak bütün tedbirler ve yapılacak diğer bütün işler bu amaca hizmet etmektedir. Bu sebeple, her ne kadar kayyım tarafından alınabilecek tedbirlerin ismen zikredilmesi ile bu sınırlamaya gidildiği düşünülebilir olsa da konkordatonun icrası için elzem konularda kayyımın derhal harekete geçmek konusunda görev ve yetkisinin olduğuna şüphe duyulmamalıdır. Örneğin, konkordato projesi uyarınca ödeme yapılacak alacaklıların isim, unvan, hesap numaraları gibi bilgiler borçluda mevcut değilse -yukarıda anılan tedbir türlerinden biri kapsamında nitelendirilmesi mümkün olmasa da- kayyımın derhal gerekli tedbiri alması (mesela, ilan yaptırmak) gerekir.⁸²

Gözetim, yönetim ve tasfiye tedbirlerinden tam olarak ne anlaşılması gerektiği konusunda kanunda bir açıklık bulunmamaktadır. Sınırlı olmamak kaydıyla kanaatimce tedbirler bakımından şu değerlendirmelerde bulunmak mümkündür:⁸³

- Gözetim Tedbiri: Konkordatonun yerine getirilmesi sürecinde konkordato borçlusunun ticari faaliyetleri, işletmesinin durumu, mali gücü gibi konkordatonun icrasını etkileyebilecek tüm hususlar bakımından kayyımın borçluyu takip etmesini, faaliyetlerine nezaret etmesini, ‘denetlemesini’ ve tespit ettiği olumlu veya olumsuz bulguları (iki ayda bir mahkemeye sunulacak muttat rapor ile veya lüzumlu gördüğü her zaman) mahkemeye raporlamasını (karş. İİK m. 290/1/b, d, e, f; m. 297/1);

82 Mesela bkz. Ankara 2. Asliye Ticaret Mahkemesi’nin verdiği tasdik kararları kapsamında kayyımın yayımladığı ilan: “KAYYIM: (...) / Ankara 2. Asliye Ticaret Mahkemesi’nin 26/06/2020 tarih ve 2018/758 sayılı kararın Konkordato Projesinin Onaylanması, İİK 305 ve 306 maddeleri tasdiki ile tasdik tarihinden başlamak üzere konkordatoya tabi borçların 36 eşit taksit halinde ödenmesi, Alacaklıların Firma Ünvan ve Banka Bilgilerinin İBAN numaralarını (...) adresine veya (...) Fax numarasına bildirmeleri rica olunur. (...) A. Ş. / (...) Ltd. Şti. / KAYYIM (...)”.

83 4949 Sayılı Kanun ile yapılan değişiklik sonrasında aynı hususa ilişkin değerlendirme için bkz. ve karş. Taşpınar, s. 87.

- Yönetim Tedbiri: Kayyımın konkordatonun icrası sürecinde konkordato borçlusunun işletmesinin yönetimine katılmasını, bazı işlemlerin geçerli olarak ancak kayyım izni ile yapılmasını veya konkordato borçlusu yerine kayyımın işletme faaliyetlerini devam ettirmesini (karş. İİK m. 297/1);

- Tasfiye Tedbiri: Borçlunun süreç dahilinde ve konkordato projesinin (ve İİK m. 308/h uyarınca rehinli alacaklılar anlaşmasının) icrası için elden çıkartmayı taahhüt ettiği malvarlığı değerlerinin, yine konkordato projesinde (ve rehinli alacaklılar anlaşmasında) öngörülen şekil ve kıymette tasfiyesinin kayyım tarafından temin edilmesini⁸⁴ ve bunun neticesinde elde edilen tutarların konkordato projesi (ve rehinli alacaklılar anlaşması) kapsamında kullanılmasının sağlanmasını (karş. İİK m. 223/2, m. 226/1, m. 227) içerir.

Bunun yanında, İİK m. 306/2 hükmünde söz konusu tedbirlerin yöneldiği amacın tasdik edilen konkordatonun yerine getirilmesini sağlamak olduğu açıkça belirtildiği için, kayyımın mahkemenin belirlediği görev sınırları içerisinde kalmak kaydıyla ve ifade edilen amaca hizmet etmek üzere hangi tedbirin ne şekilde uygulanması gerektiği konusunda bir takdir yetkisine sahip olduğunu kabul etmek gerekir. Kayyımın bu kapsamdaki karar ve faaliyetleri şikayet yolu ile mahkemenin denetimine tabi olacaktır.

Benzer şekilde, anılan tedbirlerin hangileri bakımından kayyımın görevli kılınacağı konusunda da mahkemenin takdir yetkisine sahip olduğu ifade edilmiştir. Bu sebeple mahkemenin kayyıma hangi tedbirleri almak konusunda görev verdiğini tasdik kararında açıkça belirtmesi gerekir.⁸⁵ Bu husustaki yetkilerin daha sonra mahkeme tarafından arttırılması (veya azaltılması) mümkündür.⁸⁶

İlmi içtihatlardaki bir görüşe göre, kayyımın -komiserden farklı olarak- borçlunun işlemlerine nezaret etme yetkisi bulunmamaktadır; bu bağlamda kayyımın görev ve yetkisi borçlunun tasdik edilen konkordato projesine uygun olarak

84 Mesela bkz. İstanbul Anadolu 1. Asliye Ticaret Mahkemesi E. 2018/1114: “Mahkememizce izin verilen ipotekli taşınmazların ya da rehinli menkullerin komiser denetim ve onayı ile satışına/devrine ilişkin işlemlerin henüz infaz edilmemiş olması halinde bu işlemlerin yeni atanan kayyım denetimi ve gözetiminde İNFAZINA”.

85 Pekcanitez, Erdönmez, s. 141.

86 Mesela bkz. İzmir 1. Asliye Ticaret Mahkemesi E. 2018/1100: “Kayyımın Görev Kapsamının Genişletilmesine İlişkin / Davacı (...) ile Davalı HASIMSIZ arasında mahkememizde görülmekte olan Konkordatonun Tasdiki davası nedeniyle; Mahkememizin 22/09/2020 tarihli Ek Kararı uyarınca; Mahkememizin 17/07/2020 tarihli gerekçeli kararı ile konkordatosunun tasdikine karar verilen davacı borçlu; (...) Ticaret Sicil Müdürlüğü'nün (...) sicil numarasında kayıtlı, (...) mersis numaralı; (...)ne denetim kayyımı olarak atanan (...)’ın Görev Kapsamının Genişletilmesine, / Davacı (...)’nin, şirket yönetiminin günlük rutin işlemler dışında, şirketi iştiğal konusu dışında borç altına sokacak işlemler ile şirket mal varlığını eksiltecek işlemleri yapabilmesinin mahkememizce atanan Kayyım (...)’in ONAYINA BAĞLI TUTULMASINA, / Karar verilmiş olup, / İİK 288/son maddesi yollaması ile İİK 288. Maddesi gereğince ilan olunur.”

hareket edip etmediği ve borçlunun ödeme gücünü muhafaza edip etmediği denetlemek ve bu durumu rapor etmekle sınırlıdır.⁸⁷ Yukarıda yapılan açıklamalar ve İİK m. 306/2'nin açık hükmü karşısında bu görüşe katılmıyorum.

Bir başka görüşte ise, kayyımın borçlunun tasarruf hakkını kullanmasında komiserin yetkilerine sahip olduğunun kabul edilemeyeceği, bu şekilde bir kayyım atamasının yapılamayacağı, kayyımın sadece borçluyu projenin gereklerini yerine getirip getirmediği konusunda denetleyebileceği ve bu hususta gözetim yapabileceği ifade edilmektedir.⁸⁸ Yine yukarıdaki açıklamalar uyarınca kayyımın esas görevinin konkordatonun yerine getirilmesini temin etmek olduğu, bunu ancak mahkeme tarafından kendisine verilen tedbir alma yetkilerini kullanarak yerine getirebileceği ve konkordatonun icrası sürecinde alacaklıların en temel güvencesinin kayyım olduğu dikkate alındığında bu görüşe de katılmıyorum.

Uygulamada kayyım ataması yapılırken

“İİK'nın 306/2 maddesi uyarınca tasdik edilen konkordatonun yerine getirilmesinin sağlanması için gerekli gözetim, yönetim ve tasfiye tedbirlerine almakla görevli olarak (...)’nın kayyım olarak görevlendirilmesine”⁸⁹

şeklinde kanun hükmü ile paralellik arz eden ve oldukça genel nitelikli ifadelerin kullanıldığı tasdik kararı ilanlarından anlaşılmaktadır. Ancak, söz konusu tedbirlerin bir veya birkaçını ifade etmek suretiyle vazife alanını sınırlandıran kararların da mevcut olduğunu söylemek mümkündür. Mesela,

“İİK'nun 306/2 nci maddesi uyarınca tasdik edilen konkordatonun yerine getirilmesini sağlamak ve gözetim tedbirlerini almak üzere (...)’nın kayyım olarak atanmasına”⁹⁰

“İİK 306/2. maddesi uyarınca konkordatonun yerine getirilmesini sağlamak için gerekli gözetim ve tasfiye tedbirlerini almak üzere (...)’nın kayyım olarak tayinine”⁹¹

şeklinde kaleme alınmış karar ilan metinleri ile uygulamada karşılaşılmaktadır.

87 Atalı, Ermenek, Erdoğan, s. 686.

88 Eroğlu, s. 219-220.

89 Mesela bkz. Kilis 2. Asliye Hukuk Mahkemesi E. 2019/2; Akdağmadeni Asliye Hukuk Mahkemesi E. 2018/347; Ankara 3. Asliye Ticaret Mahkemesi E. 2018/738; Trabzon Asliye Ticaret Mahkemesi E. 2019/141; Turgutlu 2. Asliye Hukuk Mahkemesi E. 2018/252.

90 Mesela bkz. İstanbul Anadolu 2. Asliye Ticaret Mahkemesi E. 2018/1044. Benzer ifade içeren başka karar ilanları için bkz. Bakırköy 2. Asliye Ticaret Mahkemesi E. 2019/65; İstanbul Anadolu 2. Asliye Ticaret Mahkemesi E. 2018/1003.

91 Mesela bkz İstanbul 1. Asliye Ticaret Mahkemesi E. 2018/1125. Benzer ifade içeren başka karar ilanları için bkz. Kütahya 1. Asliye Hukuk Mahkemesi E. 2018/616; Tekirdağ 1. Asliye Hukuk Mahkemesi E. 2018/415; İzmir 3. Asliye Ticaret Mahkemesi E. 2019/147.

Bazı karar ilanlarında ise “denetim kayyımı”, “denetim tedbir”, “yönetim kayyımı” ve “gözetim kayyımı” gibi kanunda yer almayan çeşitli ifadelere yer verildiği görülmektedir. Bu hususta aşağıdaki örnekler gösterilebilir:

“İİK'nun 306/2. maddesi gereğince tasdik edilen konkordatonun yerine getirilmesini sağlamak için gerekli gözetim, yönetim ve tasfiye tedbirlerini almakla görevli (denetim kayyımı) olarak (...)’nın tasdik karar tarihi itibari ile göreve başlamak üzere kayyım olarak görevlendirilmesine”⁹²,

“İİK.nun 306/2 maddesi uyarınca tasdik edilen konkordatonun yerine getirilmesini sağlamak için gerekli gözetim, yönetim ve tasfiye tedbirlerini almakla görevli olarak (...)’nın tasdik karar tarihi itibari ile göreve başlamak üzere projeyi denetim kayyımı olarak görevlendirilmesine”⁹³,

“İİK 306/2 maddesi uyarınca konkordatonun yerine getirilmesini sağlamak için gerekli gözetim, yönetim ve tasfiye tedbirlerine almakla görevli kayyım tayinine (kayyım un yönetim kayyımı olarak değil denetim kayyımı olarak işlemlerini yapmasına,) kayyım olarak (...)’ın atanmasına”⁹⁴,

“Tasdik edilen konkordato proje teklifini yerine getirmek ve denetlemek üzere (...)’nın karar kesinleşinceye kadar kayyım olarak atanmasına”⁹⁵,

“(...)’nın İİK 306/2. maddesi gereğince tasdik edilen konkordatonun yerine getirilmesini sağlamak için gerekli gözetim, yönetim ve tasfiye tedbirlerini almak amacıyla davacı şirkete kayyım olarak atanmasına, (şirket yöneticiliğinin yönetme yetkisi devam etmekte kayyım konkordato sürecinin denetlemek üzere atanmıştır.)”⁹⁶,

“İİK.nun 306/2. maddesi gereğince konkordatonun yerine getirilmesini sağlamak için gerekli gözetim ve denetim tedbirlerini almak üzere (...)’nın kayyım olarak atanmasına”⁹⁷,

“İİK’nın 306/2 nci maddesi uyarınca tasdik edilen konkordatonun yerine

92 Ankara 3. Asliye Ticaret Mahkemesi E. 2018/719. Benzer ifade içeren başka karar ilanları için bkz. Yalova 2. Asliye Hukuk Mahkemesi E. 2019/94; Gebze Asliye Ticaret Mahkemesi E. 2019/459; Karşıyaka Asliye Ticaret Mahkemesi E. 2018/647.

93 İstanbul Anadolu 3. Asliye Ticaret Mahkemesi E. 2018/1146. Aynı mahkemenin benzer nitelikte başka karar ilanları için bkz. İstanbul Anadolu 3. Asliye Ticaret Mahkemesi E. 2018/1152; İstanbul Anadolu 3. Asliye Ticaret Mahkemesi E. 2018/1083; İstanbul Anadolu 3. Asliye Ticaret Mahkemesi E. 2019/4.

94 Kırklareli 1. Asliye Hukuk Mahkemesi E. 2018/363.

95 Eskişehir Asliye Ticaret Mahkemesi E. 2018/928. Aynı mahkemenin benzer ifade içeren başka karar ilanı için bkz. Eskişehir Asliye Ticaret Mahkemesi E. 2018/1066.

96 Bursa 1. Asliye Ticaret Mahkemesi E. 2018/1301.

97 Denizli Asliye Ticaret Mahkemesi E. 2018/1584. Benzer ifade içeren başka karar ilanları için bkz. Iğdır 2. Asliye Hukuk Mahkemesi E. 2018/94; Acıpayam 1. Asliye Hukuk Mahkemesi E. 2018/485.

getirilmesini sağlamak için gerekli gözetim denetim ve tasfiye tedbirlerini almakla görevli (...)’nın tasdik kararından itibaren göreve başlamak üzere gözetim kayyımı olarak görevlendirilmesine”⁹⁸.

İflasın ertelenmesi müessesesinin uygulandığı dönemden kalma bir alışkanlığı olduğu düşünülebilecek kayyım ile ilgili bu nitelendirmelerin (“denetim kayyımı”; “yönetim kayyımı” ve ayrıca “gözetim kayyımı”) isabetli olmadığı burada belirtilmelidir. Daha açık bir ifade ile, İİK m. 306/2 hükmü, mülga İİK m. 179/a/1’den farklı olarak bazı pratik nitelendirmeler yapmaya müsait olmadığı gibi burada görevlendirilen kişi sadece “kayyım” sıfatını haiz olup kendisine kanunda belirlenen amaca ulaşmak üzere çeşitli tedbirleri (gözetim, yönetim ve tasfiye tedbirlerinin birini, birkaçını veya tamamını) almak bakımından yetki / görev verilmektedir.

İlaveten, kanunda yer almayan bir tedbir türü olarak “denetim tedbiri” ifadesinin de isabetli olmadığını söylemek gerekir. Kanaatimce, “denetim” kelimesinin ifade ettiği anlam karşısında hem bu anlamı kapsayan hem de daha geniş bir anlama sahip olan “gözetim” kelimesinin ve dolayısıyla “gözetim tedbiri” kavramının bu şekilde dar yorumlanmaya imkan verecek biçimde kullanılması kanuna aykırı olacaktır. Her ne kadar konkordatonun yerine getirilmesi için hangi tedbirlerin alınabileceği / alınması gerektiği konusunda mahkemenin bir takdir yetkisi bulursa da somut olayda ilgili tedbir türlerinin nasıl uygulanacağına karar vermek kayyımın yetkisi dahilindedir. Bu sebeple, kanunla kayyım verilmiş bir yetkinin kapsamının mahkeme kararı ile daraltılması da uygun olmayacaktır.

Mahkeme tarafından kayyım atanmasına karar verildiği takdirde, kayyım-konkordatonun yerine getirilmesini sağlamak için ilgili tedbirlerin alınmasının yanında- borçlunun işletmesinin durumu ve konkordato projesi uyarınca borçlarını ödeme kabiliyetini muhafaza edip etmediği konusunda mahkemeye iki ayda bir rapor tevdi etmek durumundadır. Bu rapor alacaklılar tarafından da incelenebilecektir.

Uygulamada kayyım tarafından sunulacak raporun üç, dört ve hatta altı ayda bir mahkemeye sunulabileceği şeklinde karar ilanlarına rastlanmaktadır.⁹⁹ Mahkemelerin bu şekilde verdikleri kararların hukuka aykırı olduğu

98 Bakırköy 1. Asliye Ticaret Mahkemesi E. 2018/945; Bakırköy 1. Asliye Ticaret Mahkemesi E. 2018/783; Bakırköy 1. Asliye Ticaret Mahkemesi E. 2018/1290.

99 Üç ayda bir rapor sunulması hususunda bkz. Bartın 2. Asliye Hukuk Mahkemesi E. 2019/44; Osmaniye 2. Asliye Hukuk Mahkemesi E. 2018/327; Yalova 1. Asliye Hukuk Mahkemesi E. 2018/441; Çerkezköy 2. Asliye Hukuk Mahkemesi E. 2018/936; Ankara 2. Asliye Ticaret Mahkemesi E. 2018/718; Yalova 2. Asliye Hukuk Mahkemesi E. 2019/94. Dört ayda bir rapor sunulması hususunda bkz. Karabük 1. Asliye Hukuk Mahkemesi E. 2018/251. Altı ayda bir rapor

açaktır. Şöyle ki, kanun koyucunun iki ayda bir sunulması gerektiğini belirttiği bu rapor bakımından mahkemenin süre bakımından bir takdir yetkisi bulunmadığı gibi kanunda belirtilen asgari periyotlarla rapor sunulmasında alacaklıların menfaati bulunmaktadır. Konkordatonun icrası sürecinde alacaklıların borçlu hakkında tek resmi bilgi edinme imkanının mahkeme tarafından bu şekilde alacaklılar aleyhine değiştirilmesi doğru değildir.

Kayyımın görevleri ele alınırken, son olarak, uygulamada yapılan bir hataya dikkat çekmek uygun olacaktır. Şöyle ki İİK m. 308/h'ye göre özetle borçlu, konkordato ön projesinde belirtmiş olmak kaydıyla, kesin mühlet içerisinde rehinli alacaklılar ile ilgili teklifini müzakere edebilir; yapılan müzakere neticesinde bir anlaşma sağlanırsa söz konusu anlaşma konkordato projesinin kabul edilmesi ile birlikte hüküm ifade eder. Başka bir anlatım ile, konkordato tasdik kararına İİK m. 308/h/6 uyarınca kabul edilen rehinli alacaklılar anlaşması da dahil edilmişse, kayyımın aynı zamanda rehinli alacaklılar anlaşmasının yerine getirilmesi bakımından da görevli olduğu kabul edilmelidir. Ancak hemen belirtmek gerekir ki, İİK m. 308/h/7'nin açık hükmü gereği alacaklılar toplantısında borçlunun konkordato projesi kabul edilmemişse, rehinli alacaklılar ile yapılan anlaşma geçerli hale gelmeyecektir. Böyle bir durumda tasdik kararında konkordato projesinin tasdikinin reddine, rehinli alacaklılar anlaşmasının tasdikine ve rehinli alacaklılar anlaşması bakımından İİK m. 306/2 uyarınca kayyım atanmasına şeklinde bir karar verilmesi hatalı olarak nitelendirilmelidir.¹⁰⁰

Sonuç

Konkordatonun olumlu oy kullanmayan alacaklılar için de bağlayıcı olan cebri bir anlaşma olduğu düşünüldüğünde¹⁰¹, bu anlaşmanın yerine getirilmesini temin amacıyla iki farklı yöntemin benimsendiği söylenebilir. Bunlar, konkordatoya konu borçlar bakımından borçluya kapsamlı bir teminat gösterme yükümlülüğünün getirilmesi ve aynı konuda sınırlı bir teminat yükümlülüğü öngörmekle beraber çeşitli tedbirler alma yetkisine sahip bir kişinin (kayyımın) görevlendirilmesi şeklinde ortaya çıkmaktadır.

Borçlu ve alacaklılar arasındaki risk dağılımı açısından bu yöntemler değer-

---

sunulması hususunda bkz. Osmaniye 3. Asliye Hukuk Mahkemesi E. 2018/267.

¹⁰⁰Bkz. Trabzon Asliye Ticaret Mahkemesi E. 2018/575.

¹⁰¹ Mehmet Kamil Yıldırım, Nevhis Deren-Yıldırım, İcra ve İflas Hukuku, 6. Baskı, Beta, İstanbul, 2015, s. 504; Enver Buruloğlu, Yuda Reyna, Konkordato Hukuku ve Tatbikat, Yörük Matbaası, İstanbul, 1968, s. 3; Ramazan Arslan, Ejder Yılmaz, Sema Taşpınar-Ayvaz, Emel Hanağası, İcra ve İflas Hukuku, 6. Baskı, Yetkin, Ankara, 2020, s. 565. Konkordatonun hukuki niteliği konusundaki görüş ve tartışmalar için bkz. Süha Tanrıver, Konkordato Komiseri, Yetkin, Ankara, 1993, s. 6-7 (Konkordato Komiseri).

lendirildiğinde ilk yöntemin alacaklıların lehine olduğu; ikinci yöntemin ise (konkordatonun feshi müessesesi de dikkate alındığında) borçlu ve alacaklılar arasında daha dengeli bir durum yarattığı görülecektir. İlâveten, nispeten daha pratik görünen ilk yöntem için ayrıntılı hukuki düzenlemelere ihtiyaç olmadığı düşünülebilir iken, ikinci yöntem açısından bunu söylemek pek mümkün değildir. Neticede konkordato anlaşmasının icrası sürecinin daha etkin ve adil bir biçimde yürütülmesi konkordato kayyımı hakkındaki düzenlemelerin durumu ile doğrudan bağlantılıdır ki, bu çalışma ile söz konusu düzenlemelerin gözden geçirilmesi gerektiği ve yeni düzenlemelere ihtiyaç olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu kapsamda, kimlere kayyım olarak vazife verilebileceği, kayyım olarak görevlendirilecek kişilerde asgari hangi niteliklerin bulunması / aranması gerektiği, bir dosyada en fazla kaç kişinin kayyım olarak atanabileceği, bir kişinin en fazla kaç dosyada kayyım olarak görev alabileceği, ilgililer tarafından öngörülebilir ve hakkaniyetli bir kayyım ücretinin ne olduğu, bu konuda bir tarife hazırlanmasına ihtiyaç olup olmadığı, kayyımın hukuki niteliğinin nasıl açıklanacağı, kayyımın hukuki niteliğine ilişkin olarak hangi hükümlerin uygulanmasının gerektiği veya yeni hükümlerin ihdasına gerek olup olmadığı, kayyım ile ilişkili görevlendirmenin ne şekilde kaleme alınmasının uygun olacağı, kayyımın görev / yetkilerinin kapsam ve sınırlarının ne olduğunun açıkça belirlenmesi önem arz ettiği ve rehinli alacaklılar ile yapılan anlaşma bakımından kayyımın durumunun ne olacağı şeklinde özetlenebilecek konular kanun koyucunun dikkatine sunulmalıdır.

KAYNAKLAR

- --- Türk Hukuk Kurumu, Türk Hukuk Lûgati, Maarif Matbaası, Ankara, 1944.
- Akalın, Şükrü Haluk [ve başkaları], Türkçe Sözlük, 11. Baskı, Türk Dil Kurumu, Ankara, 2011.
- Akil, Cenk, “Malvarlığının Terki Suretiyle Konkordatoda Konkordato Tasfiye Memuru”, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 61, Sayı 3, 2012, s. 819-858 (MTS Konkordato).
- Akil, Cenk, Sorularla Adi Konkordato, Adalet, Ankara, 2019 (Adi Konkordato).
- Altay, Sümer; Eskiocak, Ali, Konkordato ve Yeniden Yapılandırma Hukuku, 5. Bası, Yetkin, Ankara, 2019.
- Arslan, Ramazan; Yılmaz, Ejder; Taşpınar-Ayvaz, Sema; Hanağası, Emel, İcra ve İflas Hukuku, 6. Baskı, Yetkin, Ankara, 2020.
- Atalı, Murat; Ermenek, İbrahim; Erdoğan, Ersin, İcra ve İflas Hukuku, 3. Baskı, Seçkin, Ankara, 2020.
- Bilgen, Mahmut, Konkordato İflas ve Yargılama Usulü, 3. Baskı, Adalet, Ankara, 2020.
- Budak, Ali Cem; Kale, Serdar, Konkordato Komiserinin Kontrol Listesi, Adalet, Ankara, 2019 (Kontrol Listesi).
- Budak, Ali Cem; Karaaslan, Varol, Medeni Usul Hukuku, 4. Baskı, Adalet, Ankara, 2020.
- Buruloğlu, Enver; Reyna, Yuda, Konkordato Hukuku ve Tatbikat, Yörük Matbaası, İstanbul, 1968.
- Deliduman, Seyithan, “Malvarlığının Terki Suretiyle Konkordato”, İstanbul Barosu Dergisi, Cilt 78, Sayı 3, 2004, s. 1032-1058.
- Demren-Dönmez, Burcu, “Türk Ceza Kanununda ‘Kamu Görevlisi’ Kavramı”, TBB Dergisi, Sayı 94, 2011, s. 95-130.
- Develioğlu, Ferit, Osmanlıca - Türkçe Ansiklopedik Lûgat [Yayına Hazırlayan: Aydın Sami Güneyçal], 25. Baskı, Aydın Kitapevi, Ankara, 2008.
- Ercan, İbrahim, İcra ve İflas Hukukunda Mal Varlığının Terki Suretiyle Konkordato, Mimmoza, Konya, 2008.
- Eriş, Gönen, Açıklamalı İcra ve İflas Kanunu, Seçkin, Ankara, 2005.
- Eroğlu, Orhan, Uygulamada Konkordato, 3. Baskı, Seçkin, Ankara, 2020.
- Gökcan, Hasan Tahsin, “Türk Ceza Kanunu Uygulamasında Kamu Görevlisi Kavramı”, Ceza Hukuku ve Kriminoloji Dergisi, Cilt 3, Sayı 2, 2015, s. 147-160.
- Gümüş, Mustafa Alper, Türk Medeni Hukukunda Kayyımlik, Vedat, İstanbul, 2006.
- Kren-Kostkiewicz, Jolanta; Vock, Dominik (Ed.), Kommentar zum Bundesgesetz über Schuldbetreibung und Konkurs SchKG, 4. Baskı, Schulthess Kommentar, 2017 (Swisslex, Erişim Tarihi 15.03.2021).
- Kuru, Baki, İcra ve İflas Hukuku El Kitabı, 2. Baskı, Adalet, Ankara, 2013 (El Kitabı).
- Kuru, Baki, İcra ve İflas Hukuku, Cilt IV, 3. Baskı, Alfa, İstanbul, 1997 (İcra-İflas C. IV).
- Kuru, Baki, Nizasız Kaza, Ajans Türk Matbaası, Ankara, 1961 (Nizasız Kaza).
- Özön, Mustafa Nihat, Büyük Osmanlıca - Türkçe Sözlük, 8. Basım, İnkılap, İstanbul, 1997.
- Öztekin, Selçuk (Ed.), Yeni Konkordato Hukuku, 2. Baskı, Adalet, Ankara, 2019 (Konkordato).

- Pekcanitez, Hakan, “4949 Sayılı Kanun’la, İcra Hukukunda Yapılan Değişikliklerin Değerlendirilmesi”, TBB Dergisi, Sayı 49, 2003, s. 137-158.
- Pekcanitez, Hakan; Erdönmez, Güray, 7101 Sayılı Kanun Çerçevesinde Konkordato, Vedat, İstanbul, 2018.
- Pekcanitez, Hakan; Özkes, Muhammet; Akkan, Mine; Taş-Korkmaz, Hülya (Ed.), Medeni Usul Hukuku, Cilt I, 15. Bası, XII Levha, İstanbul, 2017.
- Poroy, Reha; Tekinalp, Ünal; Çamoğlu, Ersin, Ortaklıklar Hukuku I, 14. Bası, Vedat, İstanbul, 2019.
- Poroy, Reha; Tekinalp, Ünal; Çamoğlu, Ersin, Ortaklıklar Hukuku II, 13. Bası, Vedat, İstanbul, 2017.
- Postacıoğlu, İlhan E., Konkordato, 2. Baskı, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, İstanbul, 1965.
- Sarısözen, Serhat, Konkordato, Yetkin, Ankara, 2020.
- Şemseddin Sami, Kâmus-ı Türkî [Hazırlayanlar: Raşit Gündoğdu, Niyazi Adıgüzel ve Ebul Faruk Önal], 2. Baskı, İdeal, İstanbul, 2014.
- Şengöz, Yunus, Ahmet Ayaz, İcra ve İflas Hukukunda Konkordato ve Konkordato Komiserliği, Adalet, Ankara, 2020.
- Tanrıver, Süha, “4949 Sayılı İcra ve İflas Kanunu’nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun’un Adi Konkordato ile İlgili Hükümlerde Getirmiş Olduğu Değişikliklerin Tespiti ve Değerlendirilmesi”, TBB Dergisi, Sayı 51, 2004, s. 67-90 (Konkordato Makale).
- Tanrıver, Süha, Konkordato Komiseri, Yetkin, Ankara, 1993 (Konkordato Komiseri).
- Tanrıver, Süha; Deyneki, Adnan, Konkordatonun Tasdiki, Yetkin, Ankara, 1996.
- Taşpınar, Sema, “Adi Konkordato Hakkında İcra ve İflas Kanunu’nda Yapılan Değişiklikler”, BATİDER, Cilt 22, Sayı 2, 2003, s. 49-92.
- Tuğlacı, Pars, Okyanus Ansiklopedik Sözlük, Cilt 5, 6. Baskı, Cem Yayınevi, İstanbul, 1982
- Tunç-Yücel, Müjgan; Kale, Serdar, “Malvarlığının Terki Suretiyle Konkordatoda Prosedür ve Yetkili Organlar”, Ed. Rona Serozan, Nur Centel, M. Kamil Yıldırım [vd.], Prof. Dr. Yavuz Alangoya İçin Armağan, 1.Baskı, Alkım, İstanbul, 2007, s. 503-541.
- Uyar, Talih, “4949 Sayılı ve 17.07.2003 Tarihli ‘İcra ve İflas Kanunu’nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun’un Getirdiği Yenilikler”, TBB Dergisi, Sayı 49, 2003, s. 159-221 (Makale).
- Uyar, Talih, İcra ve İflas Kanunu Şerhi (İİK 170/a-370), Cilt 3, 3. Baskı, Bilge, Ankara, 2014 (İİK Şerh).
- Uyar, Talih, Yeni Konkordato Hukukumuzun Temel İlkeleri, TBB Yayınları, Ankara, 2019 (Temel İlkeler).
- Üstündağ, Saim, İflas Hukuku, 8. Bası, Yazarın Kendi Yayını, İstanbul, 2009.
- Yıldırım, Mehmet Kamil; Deren-Yıldırım, Nevhis, İcra ve İflas Hukuku, 6. Baskı, Beta, İstanbul, 2015.
- Yılmaz, Ejder, “Dünden Bugüne İcra ve İflas Kanunumuz”, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 11, Sayı 3-4, 2003, s. 10-45 (Makale).
- Yılmaz, Ejder, Hukuk Sözlüğü, 9. Baskı, Yetkin, Ankara, 2005 (Sözlük)

